

Polska bibliografia biblijna za lata 2012–2013

Polish Biblical Bibliography for 2012–2013

ANNA ORACZ, WERONIKA OREL OSB, ŁUKASZ DAROWSKI SDS

BibAn 4 (2014) 147-174

Wykaz skrótów

ABL	<i>Analecta Biblica Lublinensia</i> (2007–)
AnBib	<i>Analecta Biblica</i> (Rome, 1952–)
AC	<i>Analecta Cracoviensia</i> (Kraków, 1969–)
AK	<i>Ateneum Kapłańskie</i> (Włocławek, 1909–)
BibAn	<i>The Biblical Annals</i> (Lublin, 2011–)
BPTH	<i>Biblica et Patristica Thoruniensia</i> (Toruń, 2008–)
BŻST	<i>Bielsko-Żywieckie Studia Teologiczne</i> (Bielsko-Biała, 2000–)
CT	<i>Collectanea Theologica</i> (Lwów, 1931–1939, Warszawa, 1949/1950–)
CTO	<i>Colloquia Theologica Ottoniana</i> (Szczecin, 2001–)
CzST	<i>Częstochowskie Studia Teologiczne</i> (Częstochowa, 1973–)
FT	<i>Forum Teologiczne</i> (Olsztyn, 2000–)
KielST	<i>Kieleckie Studia Teologiczne</i> (Kielce, 2002–)
PJBR	<i>The Polish Journal of Biblical Research</i> (Kraków, 2000–)
PrzB	<i>Przegląd Biblijny. Biuletyn Dzieła Biblijnego</i> (Kielce, 2009–)
PS	<i>Polonia Sacra</i> (Kraków, 1948–1958, 1997–)
PzST	<i>Poznańskie Studia Teologiczne</i> (Poznań, 1972–)
QChr	<i>The Qumran Chronicle</i> (Kraków, 1990–)
QS	<i>Quaestiones Selectae</i> (Wrocław, 1994–)
RBL	<i>Ruch Biblijny i Liturgiczny</i> (Kraków, 1948–)
RT ChAT	<i>Rocznik Teologiczny ChAT</i> (Warszawa, 1968–)
SBL	<i>Studia Biblica Lublinensia</i> (2007–)
SBO	<i>Scripta Biblica et Orientalia</i> (Lublin, 2009–)
Sem	<i>Seminare. Poszukiwania Naukowo-Pastoralne</i> (Kraków, 1975–)
SG	<i>Studia Gnesnensia</i> (Gniezno, 1975–)
SS	<i>Scriptura Sacra</i> (Opole, 1997–)
SST	<i>Sosnowieckie Studia Teologiczne</i> (Kraków, 1993–)
StBob	<i>Studia Bobolanum</i> (Warszawa, 2001–)
StByd	<i>Studia Bydgoskie</i> (Bydgoszcz, 2007–)
STDJ	<i>Studies on the Texts of the Desert of Judah</i> (1957–)
StEl	<i>Studia Elbląskie</i> (Elbląg, 1999–)

<i>StEl</i>	<i>Studia Elckie</i> (Ełk, 2000–)
<i>StGd</i>	<i>Studia Gdańskie</i> (Gdańsk-Oliwa, 1973–)
<i>STHŚO</i>	<i>Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego</i> (Opole, 1974– [wcześniej: <i>Rocznik Teologiczny Śląska Opolskiego</i> 1968–1970])
<i>STiH</i>	<i>Studia Teologiczne i Humanistyczne</i> (Katowice, 2011–)
<i>StJ</i>	<i>Studia Judaica</i> (Kraków, 1998–)
<i>StKKoł</i>	<i>Studia Koszalińsko-Koło-brzeskie</i> (Koszalin, 1992–)
<i>StLeo</i>	<i>Studia Leopoliensia</i> (Lwów, 2006–)
<i>StPast</i>	<i>Studia Pastoralne</i> (Katowice, 2005–)
<i>StPel</i>	<i>Studia Pelplińskie</i> (Pelplin, 1969–)
<i>StRed</i>	<i>Studia Redemptorystowskie</i> (Kraków, 2003–)
<i>StS</i>	<i>Studia Salettensia</i> (1966–)
<i>STV</i>	<i>Studia Theologica Varsaviensia</i> (Warszawa, 1963–)
<i>StWar</i>	<i>Studia Warmińskie</i> (Olsztyn, 1964–)
<i>StLov</i>	<i>Studia Loviciensia – Łowickie Studia Teologiczne</i> (Łowicz, 1999–)
<i>ŚSHT</i>	<i>Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne</i> (Katowice, 1968–)
<i>TST</i>	<i>Tarnowskie Studia Teologiczne</i> (Tarnów, 1938–1940, 1971–)
<i>VoxP</i>	<i>Vox Patrum</i> (Lublin, 1981–)
<i>VV</i>	<i>Verbum Vitae</i> (Kielce, 2002–)
<i>WPT</i>	<i>Wrocławski Przegląd Teologiczny</i> (Wrocław, 1993–)
<i>WST</i>	<i>Warszawskie Studia Teologiczne</i> (Warszawa, 1983–)
<i>ZNSBP</i>	<i>Zeszyty Naukowe Stowarzyszenia Biblistów Polskich</i> (Warszawa, 2004–)
<i>ZODS</i>	<i>Zeszyty Odnowy w Duchu Świętym</i> (Kraków, 1994–)

Część pierwsza: prace zbiorowe

1. Chrupcała, L.D. (red.), *Rediscovering John. Essays on the Fourth Gospel in Honour of Frédéric Manns* (Milano: Edizioni Terra Santa, 2013).
2. Hadryś, J. (red.), *Zawsze z Tobą. Fs. Z. Fortuniak* (Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, 2013).
3. Jelonek, T. – Bogacz, R. (red.), *Biblia w kulturze świata. Aspekty biblijnego przesłania* (Kraków: Wydawnictwo Naukowe UPJPII, 2012) I.
4. Jelonek, T. – Bogacz, R. (red.), *Biblia w kulturze świata. Aspekty biblijnego przesłania* (Kraków: Wydawnictwo Naukowe UPJPII, 2013) II.
5. Kręcidło, J. (red.), *Przez Maryję ku Wcielonemu Słowu* (StS 5; Kraków: Wydawnictwo La Salette Księża Misjonarzy Saletynów, 2012).
6. Paciorek, A. – Tronina, A. – Łabuda, P. (red.), *Wierzę w jednego Boga* (Scripturae Lumen 5; Tarnów: Biblos, 2013).
7. Pindel, R. – Jędrzejewski, S. (red.), *Hermeneutyka Pisma Świętego w Kościele. Wokół adhortacji VERBUM DOMINI Benedykta XVI O Słowie Bożym w życiu i misji Kościoła* (Hermeneutica et Judaica 6; Kraków: UPJPII II, 2012).
8. Stasiak, S. (red.), *Per crucem ad lucem. Fs. S. Cichy* (Legnica: Biblioteka im. Jana Pawła II Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Legnickiej, 2013).

9. Szymik, S. (red.), *Biblia kodem kulturowym Europy* (ABL 9; Lublin: Wydawnictwo KUL, 2013).
10. Ząbczyk-Plajzer, J. – Gęsikowski, M. (red.), „*Niewiastę dzielną któż znajdzie? Otwiera usta z mądrością, na języku jej mile nauki (Prz 31,10.27)*”. Fs. U. Szwarz (Świdnica: M. Gęsikowski, 2013).

Część druga: monografie, artykuły z czasopism i prac zbiorowych

1. Adamczewski, B., „Ewangelia według św. Marka jako «opus classicum» literatury chrześcijańskiej Europy”, ⇒ 9: 93-111.
2. Adamczewski, B., *Hypertextuality and Historicity in the Gospels* (European Studies in Theology, Philosophy and History of Religions 3; Frankfurt am Main: Peter Lang, 2013).
3. Adamczyk, D., „«Grzechy główne» w gminie korynckiej na podstawie 1 Kor 5-6”, *SG* 26 (2012) 25-43.
4. Adamczyk, D., „Napiętnowanie grzechu w Księdze Ezechiela”, *AK* 160/2 (2013) 313-324.
5. Adamczyk, D., „Niewierność Izraela w świetle Księgi Ozeasza”, *AK* 159/2 (2012) 240-251.
6. Adamczyk, D., *Biblijny traktat o grzechu* (Szczecin: Print Group, 2012).
7. Adamczyk, T., „Przesłanie dotyczące problematyki grzechu w Księdze Psalmów”, *CTO* 2 (2012) 51-80.
8. Andrzejewski, J.M., „Problematyka chronologii Zmartwychwstania Jezusa”, *StLeo* 6 (2013) 151-156.
9. Arndt, M.B., „Tirsa stolica Izraela”, *QS* 20/31 (2013) 7-18.
10. Arndt, M.B., „Tyberiada”, *QS* 20/32 (2013) 7-18.
11. Bagrowska, K., „Prorocki wyrok na biblijny Sydon (Ez 28,20-23)”, *SS* 16 (2012) 111-120.
12. Baran, A.J., *Ewangelia: powrót do źródła* (Warszawa: Archit, 2013).
13. Baraniak, M.I., *Zjawisko targumizacji na podstawie Targumu do Pieśni nad Pieśniami*. Krytyczna edycja tekstu manuskryptu M 1106 z analizą egzegetyczno-hermeneutyczną i tłumaczeniem (Warszawa: Elipsa, 2013).
14. Baraniak, M.I., „Na ciele czy w duszy? Obrzezanie w polemice żydowsko-chrześcijańskiej”, *The Polish Journal of the Arts and Culture* 1 (2012) 9-31.
15. Baraniec, I., „Winsome Munro – życie i działalność naukowa. Kobiety w roli uczniów Chrystusa na kartach Nowego Testamentu”, *RT ChAT* 54/1-2 (2012) 69-82.
16. Baranowski, K.J., „Dwie nowe inskrypcje fenickie z Ibizy”, *SBO* 4 (2012) 125-136.
17. Baranowski, M., „Czy Mojżesz rozmawiał z Bogiem «twarzą w twarz»?”, *Katecheta* 57/5 (2013) 46-49.
18. Baranowski, M., „Dlaczego Bóg chciał zabić Mojżesza (Wj 4,24)?”, *Katecheta* 57/7-8 (2013) 76-78.
19. Baranowski, M., „Dlaczego Miriam została surowo ukarana, a Aaron nie (Lb 12,10)?”, *Katecheta* 57/10 (2013) 79-81.
20. Baranowski, M., „Jak wytłumaczyć długi wiek życia Adama i jego potomków podany w Rdz 5?”, *Katecheta* 57/12 (2013) 56-59.
21. Barczuk, K., *Szabat*. Cel i znaczenie dzisiaj (Skarby Królestwa; Ustroń: Koinonia, 2012).

22. Bardski, K., „Bibliistyka w dobie ponowoczesności”, *WST* 26/1 (2013) 55-61.
23. Bardski, K., „Tajemnica wiary w symboliczno-alegorycznej interpretacji obrazów biblijnych”, ⇒ 6: 275-284.
24. Bartnicki, R. – Klósek, K., *Metody interpretacji Nowego Testamentu* (Kraków: Petrus, 2013).
25. Bartnicki, R., „Nauka Jezusa o nierozzerwalności małżeństwa w Mk 10,1-12”, *WST* 26/1 (2013) 11-30.
26. Beda Venerabilis [Beda Czcigodny], *Komentarz do Listu Jakuba* (tł. D. Sztuk) (Pisma Starochrześcijańskich Pisarzy 67; Warszawa: Wydawnictwo UKSW, 2013).
27. Bednarz, M., *Przemieniająca moc Słowa Bożego. 108 pytań i odpowiedzi* (Szczecinek: Fundacja „Nasza Przyszłość”, 2013).
28. Bieniada, M., „Egipskie panowanie w Kanaanie późnego okresu epoki brązu – przykład ekonomicznej eksploatacji i politycznego uzależnienia. Próba syntezy”, *SBO* 4 (2012) 5-17.
29. Bocian, J., „Idea władzy w tradycji biblijnej i nauczaniu kościelnym”, *Politologia w chrześcijańskiej myśli społeczno-politycznej* (red. Z. Kunicki) (Forum Politologiczne 14; Olsztyn: Instytut Nauk Politycznych UWM, 2012) 85-112.
30. Bogacz, R., „Wiara w Liście do Hebrajczyków”, ⇒ 6: 247-257.
31. Bogacz, R., „Zadania i wyzwania bibliistyki na początku XXI w. w świetle dokumentu Międzynarodowej Komisji Teologicznej «Teologia dzisiaj: perspektywy zasady i kryteria»”, *Koncepcje teologii katolickiej* (red. M. Chojnacki – J. Morawa – A.A. Napiórkowski) (Kraków: Salvator, 2013) 237-251.
32. Bogacz, R., *Cuda w Starym Testamencie* (Kraków: Wydawnictwo M, 2013).
33. Brzegowy, T., „Wiara proroka Izajasza”, ⇒ 6: 105-130.
34. Budzanowska, D., „Opis Pańskich dziwów i cudów w Jerozolimie Perdikasa z Efezu”, *WST* 25/1 (2012) 199-210.
35. Burdajewicz, M., „Osadnictwo w Khirbet Qumran w okresie żelaza II”, *SBO* 4 (2012) 111-124.
36. Chrostowski, W., „«Nad rzekami Babilonu» (Ps 137,1). Polskie reminiscencje pieśni żydowskich wygnańców w początkach «zamordowanego Królestwa» (1795-1831)”, ⇒ 9: 113-135.
37. Chrostowski, W., „Dlaczego w 520 r. przed Chr. nie odbudowano jeszcze domu Bożego w Jerozolimie?”, *CT* 82/4 (2012) 31-52.
38. Czajkowski, M., *Nowy Testament a Judaizm* (Wrocław: TUM, 2013).
39. Czarnuch, M., „Pytania o Jezusa (Mk 1,27; 4,41). Ich funkcja w narracji i znaczenie dla teologii”, *Teologia Młodych* 1 (2012) 96-106.
40. Czerski, J., *Literatura epistolarna Nowego Testamentu. Cz. 1: Listy proto-Pawłowe* (Theological Collection of Opole 132; Opole: Wydawnictwo Wydziału Teologicznego UO, 2013).
41. Czerski, J., *Metodologia Nowego Testamentu* (Theological Collection of Opole 126; Opole: Wydawnictwo UO, 2012).
42. Dąbek, T.M., „Modlitwa Arcykapłańska Jezusa wzorem modlitwy duszpasterza za podopiecznych”, *Misterium miłości. Fs. F. Chowaniec* (red. D. Czaicki) (Kraków: Wydawnictwo Platan, 2013) 83-91.
43. Dąbek, T.M., „Skorzystaj [z twego niewolnictwa]! (1 Kor 7,21). Pismo Święte o różnych stronach niewolnictwa”, *SST* 9 (2013) 27-42.

Polska bibliografia biblijna za lata 2012–2013

44. Dąbek, T.M., „Zachowywanie prawa przejawem miłości Boga i bliźniego w Starym i Nowym Testamencie”, *Servabo legem Tuam in toto corde meo*. Fs. J. Krzywda CM (red. A. Zakręta – A. Sosnowski) (Studia 19; Kraków: UPJPII, 2013) 63-79.
45. Dąbek, T.M., *Biblia o końcu świata* (Kraków: Wydawnictwo M, 2011).
46. Dąbek, T.M., „Umacnianie wiary jako zadanie pasterzy Kościoła na przykładzie świętych Piotra i Pawła w głoszeniu i umacnianiu wiary własnej oraz braci i siostr w Chrystusie”, *SS* 16 (2012) 91-108.
47. Demitrów, A., *Quattro oranti nell'elogio dei padri (Sir 44-49)*. Studio dei testi e delle tradizioni (Opole: Wydawnictwo UO, 2011).
48. Dogondke, D., „Dalla trascendenza all'immediata presenza: l'immagine del trono di Dio nell'Apocalisse”, *BPTH* 5 (2012) 35-50.
49. Dogondke, D., „Od słuchania do oglądania Boga. Biblijne ujęcie początku i celu wiary”, *Wierzę w Boga*. Interdyscyplinarne spojrzenie na wiarę (red. B. Kochaniewicz) (Colloquia Disputationes 23; Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2013) 9-21.
50. Dogondke, D., „Pytanie o datę ustąpienia z urzędu Zorobabela i Jozuego w świetle historii imperium perskiego”, *StByd* 6 (2012) 29-46.
51. Dogondke, D., „Ustanie starotestamentowego kultu ofiarniczego w świetle terminologii Apokalipsy św. Jana”, *PzST* 26 (2012) 29-43.
52. Dogondke, D., *Charakter deuteronomistyczny Księgi Malachiasza*. Teologiczne implikacje intertekstualnej analizy biblijnej (Lingua Sacra. Monografie 3; Warszawa: Verbinum, 2013).
53. Domagała, A., „Problematyka aktu błogosławieństwa w językoznawstwie i etnolingwistyce”, *ŚSHT* 45/1 (2012) 110-120.
54. Drawnel, H., „Ukaranie Asaela (*1 Hen* 10,4-8) w kontekście mezopotamskiej literatury zwalczającej czarną magię”, *BibAn* 3 (2013) 285-307.
55. Drawnel, H., „Zawodowa wiedza Asaela (*1 Hen* 8,1) i jej relacja do starożytnej Mezopotamii”, *BibAn* 3 (2013) 47-66.
56. Dziadosz, D., „«Nie będę się wstydził osłonić przyjaciela» (Syr 22,25). Przyjaźń w biblijnych tradycjach Starego Testamentu”, *Ethos* 26/3 (2013) 19-44.
57. Dziadosz, D., „Iść za głosem Boga. Motyw wiary w wiodących tekstach cyklu o Abrahamie (Rdz 11,27–25,18)”, ⇒ 6: 21-39.
58. Dzik, M., „Problem obecności Biblii w środkach masowego przekazu”, *Słowo: Studia Językoznawcze* 3 (2012) 63-70.
59. *Ewangelia Jezusa Chrystusa według św. Marka 1,1–9,13* (tł. i koment. F. Sieg) (Opole: Wydawnictwo „Cywilizacja Miłości”, 2012).
60. *Ewangelia Jezusa Chrystusa według św. Marka 9,14-16,20* (tł. i koment. F. Sieg) (Opole: Wydawnictwo „Cywilizacja Miłości”, 2012).
61. *Ewangelia według Mateusza z komentarzem* (tł. i koment. P. Gola) (Warszawa: Fundacja Szkoła Biblijna „Hosanna”, 2013).
62. *Ewangelia według św. Jana* (tł. A. Haning – P. Zaremba) (Tarnobrzeg: Liga Biblijna w Polsce, 2013).
63. *Ewangelia według świętego Jana w przekładzie z języka greckiego* (tł. J. Drozd) (Poznań: Pallottinum, 2013).
64. *Ewangelie. Wydanie polsko-angielskie* (tł. W. Prokulski – J. Drozd) (Bielsko-Biała: Inspiracje, 2012).

65. Gajewski, W., „Ojciec rodziny jako model zwierzchnika Kościoła domowego. Analiza przypowieści o słudze wiernym i niewiernym (Mt 24,45-51; Łk 12,41-48)”, *Christianitas Antiqua* 4 (2012) 45-82.
66. Gawroński, R.A., „The Italian Cohort from Caesarea Described in the Acts of Apostles”, *Sem* 33 (2013) 241-250.
67. Gieniusz, A., „«As a Miscarriage». The Meaning and Function of the Metaphor in 1 Cor 15:1-11 in Light of Num 12:12 (LXX)”, *BibAn* 3 (2013) 93-107.
68. Gołębiowski, M., „Oczekiwania mesjańskie w biblijnym Izraelu”, *Teologia i Człowiek* 19 (2012) 25-32.
69. Gorzkowski, A., *Cóż stanie się, Panie, jeśli spytam?* Studia i szkice o myśli i tradycji biblijnej (Kraków: Wydawnictwo UJ, 2012).
70. Gremski, K., „Analiza egzegetyczna hymnu o Chrystusie, cierpiącym Słudze Boga (1 P 2,22-24)”, *Sem* 33 (2013) 11-25.
71. Grochowski, Z., „I discepoli di Gesù nell'ora della prova (Gv 18-19) come luogo di rivelazione del Maestro”, *BibAn* 3 (2013) 67-92.
72. Grochowski, Z., „«Jerozolimo, dla wszystkich twoich pieśni jestem harfą». Pole semantyczne hebrajskiego rzeczownika כִּנּוֹר (kinnôr)”, *StEl* 14 (2013) 255-271.
73. Grzegorz I (papież), *Moralia. Komentarz do Księgi Hioba*. T. 4: Księgi XVII-XXII (tł. E. Buszewicz – A. Wilczyński) (Źródła Monastyczne. Starożytność 37; Kraków: Tyniec Wydawnictwo Benedyktynów, 2013).
74. Guzewicz, M., „Biblijne aspekty małżeństwa i rodziny – wybrane zagadnienia”, *Poradnictwo rodzinne w teorii i w praktyce* (red. U. Dudziak – G. Koszałka) (Kraków: Homo Dei, 2013) 11-30.
75. Hałas, S., „Dlaczego określenia «solidarność» nie ma w Piśmie Świętym? Historyczna ewolucja ważnego pojęcia”, *Roczniki Teologii Moralnej* 59 (2012) 5-18.
76. Hałas, S., „Zawierzyć Bogu! Biblijna specyfika wiary na tle współczesnego intelektualizmu”, ⇒ 6: 163-175.
77. Hałas, S., „Chrystus jest naszym pokojem (por. Ef 2,14). Wizja pokoju w Liście do Efezjan”, *Symposium* 17/1 (2013) 9-21.
78. Haręzga, S., „Apostoł Paweł wobec prawa rzymskiego według świadectwa Dziejów Apostolskich”, *Abiit, non obiit*. Fs. A. Kość (red. A. Dębiński – P. Stanisz – T. Barankiewicz) (Lublin: Wydawnictwo KUL, 2013) 565-573.
79. Haręzga, S., „Celebracja słowa Bożego z intronizacją Biblii: Słowo Boże fundamentem wiary”, *PrzB* 5 (2013) 53-63.
80. Haręzga, S., „Istota ewangelizacji w świetle orędzia 1 Tm 1,12-17”, *CT* 83/1 (2013) 57-69.
81. Haręzga, S., „Jezus wobec prawdziwego i fałszywego zgorszenia”, *Pastores* 59 (2013) 11-18.
82. Haręzga, S., „Kościół «filarem i podporą prawdy» (1 Tm 3,15)”, *Premislia Christiana* 15 (2012/2013) 87-93.
83. Hintz, M., „Paweł Apostoł i reforma u źródeł chrześcijaństwa”, *Gdański Rocznik Ewangelicki* 6 (2012) 251-300.
84. Hołtyn, W., „Kapłaństwo Starego Testamentu a kapłaństwo Chrystusa”, *AK* 159/3 (2012) 536-545.
85. Iwański, D., „Księga Henocha – starożytny apokryf w świetle współczesnej wiedzy”, *Teologia i Człowiek* 21 (2013) 123-140.
86. Iwański, D., „Czy wierzącemu wypada lamentować?”, ⇒ 6: 131-146.

Polska bibliografia biblijna za lata 2012–2013

87. Jankowski, S., „Zderzenie czy spotkanie dwóch światów”, *Teologia i Człowiek* 19 (2012) 193-210.
88. Jaromin, J., „Krew i woda z przebitego boku Jezusa (J 19,34). Symbolika i teologia”, *SS* 16 (2012) 7-18.
89. Jaromin, J., *Tyr i Sydon* (Archeolog Czyta Biblię; Wrocław: TUM, 2013).
90. Jasinski, M., „Deuteronomiczny charakter wyroczni Chuldy i jej wpływ na przyszłość Izraela”, ⇒ 10: 127-147.
91. Jasinski, M., „Motyw zwycięskiej modlitwy w narracji Joz 10,1-27. Studium egzegetyczno-teologiczne”, *VV* 22 (2012) 15-46.
92. Jasiński, A.S., *Komentarz do Księgi proroka Ezechiela: rozdziały 21–30* (Opole: Wydawnictwo Wydziału Teologicznego UO, 2013).
93. Jasnos, R., „The Consequences of Early Literacy for the Discursive Transmission in the Old Testament”, *Dialogue and Universalism* 23/1 (2013) 91-103.
94. Jezierska, E., „Kościół – domem chrześcijan”, *WPT* 20 (2012) 35-43.
95. Jezierska, E., „Słowo Boże kształtujące wspólnotę wierzących między sobą”, *Życie Konsekrowane* 3 (2013) 21-31.
96. Jezierska, E., „Sprawiedliwy Abraham – ojcem wiary Żydów i chrześcijan”, *Życie Konsekrowane* 1 (2013) 8-16.
97. Jeziorny, D., „Boży i ludzki wymiar jedności (J 17,14-15)”, *ZODS* 4 (2013) 29-33.
98. Jędraszek, S., „Wojownicze bóstwo Bes”, *SBO* 4 (2012) 145-177.
99. Jędrzejewski, S., „Chrystologiczna lektura Biblii w adhortacji *Verbum Domini*”, ⇒ 7: 55-65.
100. Jędrzejewski, S., „Psalm 22 w ewangelicznej interpretacji pasyjnej”, *RBL* 65/3 (2012) 197-210.
101. Jojko, B., *Worshipping the Father in Spirit and Truth: An Exegetico-Theological Study of Jn 4:20-26 in the Light of the Relationships among the Father, the Son and the Holy Spirit* (Roma: Pontificia Università Gregoriana, 2012).
102. Kaczmarek, P., „Dlaczego Pan nie był w ogniu? (1 Krl 18–19). Boże Oblicze w Jezusie Chrystusie a doświadczenie Adoracji”, *WST* 25/2 (2012) 117-129.
103. Kalinowski, S. – Siwek, K., *Hellenisti eidenai. Język grecki dla teologów* (LS 1) (Warszawa: Verbinum, 2012).
104. Kantor, R., „Prezbiter jako podmiot odpowiedzialny za przepowiadanie słowa Bożego w świetle obowiązującego magisterium Kościoła”, *RBL* 65/4 (2012) 311-326.
105. Karczewski, M., „Duch Prawdy jako przewodnik w świetle J 16,12-15”, *StWar* 49 (2012) 80-92.
106. Karczewski, M., „Jezus jako Zbawiciel słabych w teologii św. Łukasza (Łk-Dz)”, *StEl* 13 (2012) 121-132.
107. Kardyś, W., „Pokorny sługa Boga czy nieufny buntownik? Wiara Hioba w świetle Księgi Hioba”, *StPel* 46 (2013) 111-120.
108. Kasprzak, D., „The Allegorical Sense of Gregory the Great’s Commentary on the Song of Songs”, *AC* 44 (2012) 101-114.
109. Kern, K., „Owoce Ducha Świętego w Ga 5,22-23”, *SS* 16 (2012) 35-46.
110. Kiernikowski, Z., „Szawel zgorszony Jezusem”, *Pastores* 59 (2013) 19-28.
111. Kierzkowski, M., „Menschliche Arbeit in der griechischen Antike und in der Bibel”, *Teologia i Człowiek* 19 (2012) 123-140.
112. Klinkowski, J., „Dobry Pasterz gromadzi swój Kościół (J 10,1-21)”, *PrzB* 4 (2012) 130-135.

113. Klinkowski, J., „Jezus jako Mesjasz, Prorok i Zbawiciel w inauguracyjnym wystąpieniu w Nazarecie (Łk 4,16-30)”, *Ad Imagem Tuam*. Fs. M. Gołębiowski (red. W. Irek) (Wrocław: PWT, 2012) 261-270.
114. Klinkowski, J., „Tło kulturowo-religijne procesu Jezusa”, ⇒ 8: 303-334.
115. Klinkowski, J., *Na drogach miłości, wiary i modlitwy* (Wrocław: TUM, 2013).
116. Klinkowski, J., *Proces Jezusa*. Historia i teologia (Wrocław: TUM, 2013).
117. Klósek, K., „Jezus jako Syn Boży w opowiadaniu św. Mateusza o chodzeniu po morzu (Mt 14,22-33)”, *WST* 26/1 (2013) 31-54.
118. Knapieński, R., „Egzegeza biblijna w sztuce – słowo obrazem się staje”, ⇒ 9: 45-75.
119. Korzec, C., *Ścieżka biblijnego konsensusu: ku integralnej teologii biblijnej* (Bibliotheca Biblica; Wrocław: TUM, 2013).
120. Kosek, W., „«Łamanie Chleba» w 1 Kor 11,24 a łamanie paschalnego Afikomanu w Hagadzie na Pesach i traktacie Pesachim”, ⇒ 3: 17-63.
121. Kot, P., „«Ja jestem Bogiem, a nie człowiekiem!» (Oz 11,9). Prorocka wizja doskonałej miłości Boga «ojca mającego serce matki»”, *VV* 23 (2013) 39-56.
122. Kot, P., „Wezwani, by głosić światu imię Pana”, *PrzB* 5 (2013) 156-162.
123. Kot, P., *Radości i smutki świętego Józefa*. Motywy biblijne w Ewangelii Dzieciństwa według Michała Willmanna (Nowa Ruda: „Maria”, 2012).
124. Kot, P., „Radość mędrca w Księdze Koheleta”, ⇒ 8: 335-343.
125. Kot, P., „«Udzielając chrztu – czyńcie uczniów!» (Mt 28,19). Chrztost jako powołanie do «bycia uczniem» Jezusa”, *Chrzest święty w życiu Kościoła*. Refleksja teologiczna w środowisku legnickim (red. B. Drożdż) (Legnica: BDL, 2013) 91-107.
126. Kotecki, D., „Chrzest Jezusa w Ewangelii według św. Marka (1,9-11) a idea samouniżenia się Boga. Przyczynek do chrystologii drugiej Ewangelii”, *Teologia i Człowiek* 20 (2012) 9-26.
127. Kotecki, D., „Jezus jako Mesjasz w Apokalipsie św. Jana – przyczynek do chrystologii Apokalipsy”, *AK* 159/3 (2012) 447-469.
128. Kotecki, D., *Jezus a Bóg Izraela w Apokalipsie św. Jana* (Scripta Theologica Thorunien-sia 27; Toruń: Wydawnictwo Naukowe UMK, 2013).
129. Kotlewski, T., „Słowo Boże w *Ćwiczeniach duchowych* św. Ignacego Loyoli”, *StBob* 1 (2013) 101-116.
130. Kowalski, M., „Hiob wzywa Zmartwychwstałego. Ujęcie dramatu zbawienia w «Mesjaszu» G.F. Haendla”, ⇒ 9: 23-44.
131. Kowalski, M., „Kerygmat Jezusa i kerygmat Pawła”, *Wierzę w Syna Bożego*. Przez Chrystusa. Z Chrystusem. W Chrystusie. Przez wiarę i chrzest do świadectwa. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2013-2017 (Poznań: Wydział Teologiczny UAM, 2013) 191-2011.
132. Kowalski, M., „Sługa słowa i chluba Koryntu. Analiza literacko-retoryczna argumentacji Pawła w 2 Kor 1-7”, *BibAn* 3/2 (2013) 309-338.
133. Kowalski, M., „Wiara w Chrystusa jako jedyna droga zbawienia. Analiza retoryczna Rz 1-4”, *KielST* 11 (2012) 91-112.
134. Kowalski, M., *Transforming Boasting of Self into Boasting in the Lord*. The Development of the Pauline Periautologia in 2 Cor 10-13 (Washington: University Press of America, 2013).
135. Kozyra, J., „Różnice w opisie Męki Pańskiej według św. Łukasza w porównaniu z narracją św. Marka”, *Tradycje i współczesność edukacji myślowickiej* (red. M. Wójcik) (Mysłowice: Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna imienia Kardynała Augusta Hłonda, 2013) 51-60.

Polska bibliografia biblijna za lata 2012–2013

136. Kozyra, J., „The Faith Presented in the Letter of St. James (Summary)”, ⇒ 6: 273-274.
137. Kozyra, J., „Wyznawane prawdy wiary w Liście św. Jakuba”, ⇒ 6: 259-273.
138. Krawczyk, R., „Biblijne podstawy mariologii”, *StEl* 13 (2012) 107-120.
139. Krawczyk, R., „Kryzys w życiu proroka Eliasza”, *StRed* 11 (2013) 188-200.
140. Krawczyk, R., „Podbój Kanaanu w świetle Księgi Jozuego. Historia i wiara”, *StWar* 49 (2012) 303-312.
141. Krawczyk, R., „Starotestamentowe reminiscencje w *Magnificat*”, *StRed* 10 (2012) 211-223.
142. Krawczyk, R., „Szabat. Odpoczynek formą świętowania”, *FT* 14 (2013) 61-65.
143. Krawiecka, E., *Romana Brandstaettera pisanie lumenarnej ikony w Jezusie z Nazarethu. Próba deszyfracji kodu symboliki jako modelu komunikacji transcendentnej* (Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM, 2012).
144. Kręcidło, J., „«Choruje ktoś wśród was? Niech sprowadzi starszych Kościoła i niech się pomodlą nad nim, namaszczając go olejem w imię Pana» (Jk 5,14)”, *AK* 160/1 (2013) 37-44.
145. Kręcidło, J., „Hermeneutyka i egzegeza biblijna w dobie ponowoczesności”, *SS* 16 (2012) 47-60.
146. Kręcidło, J., „Jak czytać i interpretować Biblię w postmodernistycznym świecie?”, ⇒ 5: 15-29.
147. Kręcidło, J., „Kapłaństwo starotestamentowe a kapłaństwo Jezusa Chrystusa”, ⇒ 5: 31-54.
148. Kręcidło, J., „Kościół jako duchowy rodzinny dom zbudowany na Chrystusie – kamieniu węgielnym (1 P 2,4-10)”, *StBob* 3 (2012) 93-105.
149. Kręcidło, J., „Ksiądz prof. dr hab. Ryszard Rumianek jako biblista”, *Wiara i kultura sercem teologii*. Fs. R. Rumianek (red. D. Kielak – J. Kulisz) (Warszawa: Rhetos, 2012) 53-62.
150. Kręcidło, J., *Honor i wstyd w interpretacji Ewangelii*. Szkice z egzegezy antropologiczno-kulturowej (Lingua Sacra. Monografie 1; Warszawa: Verbinum, 2013).
151. Królikowski, J., „Imiona Boże w Biblii jako świadectwo wiary w jedynego Boga”, ⇒ 6: 335-352.
152. *Księga Amduat*. Staroegipskie zaświaty (tł. D. Stachura) (Święte Księgi, Święte Teksty, nr 25; Sandomierz: Armoryka, 2013).
153. *Księga Ezechiela* (tł. J. Homerski) (Poznań: Pallottinum, 2013).
154. *Księga Hioba* (tł. i koment. A. Tronina) (Nowy Komentarz Biblijny. Stary Testament 15; Częstochowa: Edycja św. Pawła, 2013).
155. *Księga Jaszera, o której mowa w Księdze Jozuego i drugiej Księdze Samuela* (tł. A. Pietrykowska) (Święte Księgi, Święte Teksty, nr 26; Sandomierz: Armoryka, 2013).
156. *Księga Mądrości* (tł. i koment. B. Poniży) (Nowy Komentarz Biblijny. Stary Testament 20; Częstochowa: Edycja św. Pawła, 2012).
157. *Księga Psalmów: nowy przekład dynamiczny* (tł. A. Horodecka – J. Gołowanow) (Prymasowska Seria Biblijna; Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”, 2013).
158. Kubiś, A., „Betlejem – między teologią, historią i archeologią”, *Resovia Sacra* 18-20 (2011-2013) 9-30.
159. Kubiś, A., „Lista dwunastu plemion w Ap 7,5-8”, *BPTH* 5 (2012) 51-83.
160. Kubiś, A., „The Poor Widow’s Mite. The Contextual Reading of Mk 12:41-44”, *BibAn* 3 (2013) 339-381.
161. Kubiś, A., „Uniwersalny wymiar miłości Boga według J 3,16”, *VV* 23 (2013) 127-160.
162. Kuśmirek, A., „Aramejska wersja Księgi Aggeusza”, *CT* 82/4 (2012) 113-128.
163. Langkammer, H., „Christ’s «Last Will and Testament» (Jn 19,26.27) in the Interpretation of the Fathers of the Church and the Scholastics”, *QS* 20/31 (2013) 107-119.

164. Langkammer, H., „Jakub Wujek i Jego Biblia”, *QS* 20/31 (2013) 71-81.
165. Langkammer, H., *Wiara i wyznanie. Teksty biblijne i ich orędzie* (Bibliotheca Biblica; Wrocław: TUM, 2013).
166. Lasek, P., *Redakcja Drugiego Listu do Koryntian. Hipotezy, ich ocena i perspektywy badawcze* (SBL 10; Lublin: Wydawnictwo KUL, 2012).
167. Laskowski, Ł., „Demony a Czeluść w egzorcyzmach nad opętanymi wg św. Łukasza i Pseudo-Filona”, \Rightarrow 10: 147-159.
168. Laskowski, Ł., „Historia córki Jeftego w ujęciu Pseudo-Filona”, *Prekursorzy i twórcy chrześcijańskiej kultury Europy*, Fs. A. Eckmann (red. A. Łuka – A. Strycharczuk) (Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL JPIL, 2013) 195-219.
169. Laskowski, Ł., „Uzdrowienie córki pogańskiej kobiety. Główne idee opowiadania i sposób ich prezentacji”, *Veritati et Caritati* 1 (2013) 31-49.
170. Lemański, J., „Jakub na drodze do wiary (Rdz 29,19-35,29)”, \Rightarrow 6: 41-58.
171. Lemański, J., *Księga Rodzaju. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz. Rozdziały 1–11* (Nowy Komentarz Biblijny I/1; Częstochowa: Edycja św. Pawła, 2013).
172. Linke, W., „Domine, salvum me fac! O co prosili Jezusa chorzy i przerażeni?”, *AK* 160/1 (2013) 14-26.
173. Lipiński, E., „Arabic Linguistics. A Historiographic Overview”, *Rocznik Orientalistyczny* 65/2 (2012) 21-47.
174. Lipiński, E., „Cult Prostitution and Passage Rites in the Biblical World”, *BibAn* 3 (2013) 9-27.
175. Lipiński, E., „Dagān, the Master of Ploughing”, *The Ancient Near East, a Life! Festschrift Karel Van Lerberghe* (red. T. Boiy et al.) (Orient. Lov. An. 220; Leuven: Peeters, 2012) 335-344.
176. Lipiński, E., „Filozof, Imma Szalom i Gamaliel”, *SBO* 4 (2012) 179-184.
177. Lipiński, E., „From Semitic to Afro-Asiatic”, *The Oxford Handbook of the History of Linguistics* (red. K. Allan) (Oxford: Oxford University Press, 2013) 259-281.
178. Lipiński, E., „The Aramaeans in the West (13th–8th centuries)”, *Arameans, Chaldeans, and Arabs in Babylonia and Palestine in the First Millennium B.C.* (red. A. Berlejung – M.P. Streck) (Leipziger Altorientalische Studien 3; Wiesbaden: Harrassowitz, 2013) 123-147.
179. Lis, M., „Biblia w Dekalogu Krzysztofa Kieślowskiego i milczenie teologów”, \Rightarrow 9: 239-247.
180. Lorek, P., *Motyw wygnania a doktryna piekła w Nowym Testamencie* (Warszawa: Wydawnictwo Naukowe ChAT, 2013).
181. Łabuda, P., „Kara śmierci w przekazie Talmudu Babilońskiego”, *AC* 44 (2012) 147-154.
182. Łabuda, P., „«Wszelkie pismo od Boga natchnione jest i pożyteczne...» (2 Tm 3,16). Proforystyka biblijna jako szczególne zadanie współczesnego duszpasterstwa”, *TST* 31 (2012) 115-128.
183. Łabuda, P., „Wiara się rodzi ze słuchania (Rz 10,17)”, *PrzB* 5 (2013) 142-148.
184. Łabuda, P., *Eliasz w chrystologii Łukasza* (Tarnów: Biblos, 2012).
185. Maciejewski, A., „Janowa prezentacja Chleba eucharystycznego”, *QS* 19/30 (2012) 65-98.
186. Majewski, M., „Masora Biblii hebrajskiej – wprowadzenie w tematykę”, *RBL* 65/4 (2012) 293-310.
187. Majewski, M., „Wyrocznia efodu oraz urim i tummim w Biblii Hebrajskiej”, *SBO* 4 (2012) 93-109.

Polska bibliografia biblijna za lata 2012–2013

188. Malina, A., „Dio Padre e testimone del Figlio (Gv 1,32-34)”, *Antonianum* 88/2 (2013) 301-313.
189. Malina, A., „Dydaktyka Pisma Świętego w Ratio studiorum”, *Formacja intelektualna w świetle debaty nad Ratio studiorum*. 49. Ogólnopolska Konferencja Rektorów Wyższych Seminariów Duchownych Diecezjalnych i Zakonnych (Kraków, 5–8 września 2011) (Kraków: UNUM, 2012) 31-37.
190. Malina, A., „Egzegeza teologiczna Biblii”, ⇒ 7: 37-54.
191. Malina, A., „Kościół naszym domem – perspektywa biblijna”, *Dobry Pasterz* 37 (2012) 18-33.
192. Malina, A., „Królestwo Boże w Piśmie Świętym i jego relacja do Kościoła”, *Królestwo Boże a Kościół* (red. M. Chojnacki – J. Morawa – A.A. Napiórkowski) (Kraków: Salwator, 2012) 7-29.
193. Malina, A., „Ofiara Jezusa w Nowym Testamencie. Dosłowność, metafora, rzeczywistość?”, *STiH* 2/1 (2012) 9-22.
194. Malina, A., „Paternità di Dio e preghiera filiale. (Lc 11,8 nel suo contesto)”, *Antonianum* 88/2 (2013) 271-287.
195. Malina, A., „Una controversia sulla tradizione degli antichi (Mc 7-13)”, *Scripta Classica* 9 (2012) 53-62.
196. Malina, A., „Wiara w Ewangeliu Marka”, ⇒ 6: 177-195.
197. Malina, A., „«Wy jesteście solą ziemi» (Mt 5,13). Metafora wartości uczniów Jezusa”, *Być solą ziemi*. Komisja Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Polski. Rok 2012/2013. W komunii z Bogiem. Kościół domem i szkołą komunii. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2010–2013 (Poznań: Wydział Teologiczny UAM, 2012) 159-172.
198. Malina, A., *Ewangelia według św. Marka, część 1: 1,1–8,26*. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz (Częstochowa: Edycja św. Pawła, 2013).
199. Malkusz, S., „Druga pieśń o cierpiącym Słudze Pańskim (Iz 49,1-6 [7-13])”, *SS* 16 (2012) 19-34.
200. Matysiak, B.W., „Ihr Gerechten, jubelt vor dem Herrn». Psalm 33 als klassischer Hymnus”, *StWar* 49 (2012) 93-105.
201. Matysiak, B.W., „Babilońskie zaklęcie przeciw bólowi zęba”, *FT* 14 (2013) 183-189.
202. Matysiak, B.W., „Małżeństwo i rodzina w kulturze starożytnego Izraela”, *StEl* 13 (2012) 133-151.
203. Matysiak, B.W., „Struktury społeczno-organizacyjne Izraela przedpaństwowego”, *Politologia w chrześcijańskiej myśli społeczno-politycznej* (red. Z. Kunicki) (Forum Polityczne 14; Olsztyn: Instytut Nauk Politycznych UWM, 2012) 39-56.
204. Matysiak, B.W., *Królestwo zstępuje z niebios*. Dzieje imperiów mezopotamskich (Olsztyn: Wydawnictwo UWM, 2013).
205. Mazur, R., „Pluralizm hermeneutyczny między rozumem i wiarą”, ⇒ 7: 27-36.
206. Mazurek, A., „Obszar badań terminologii sportowej występującej w *Corpus Paulinum*”, *QS* 19/30 (2012) 99-114.
207. *Mądrość Księgi Przysłów* (red. O. Warburton; tł. M. Woroniec) (Poznań: Wydawnictwo Święty Wojciech, 2013).
208. Mickiewicz, F., „Centralne miejsce krzyża w soteriologii św. Pawła”, *SS* 16 (2012) 61-80.
209. Mickiewicz, F., „Poddanie pod straż Prawa oraz wolność synów Bożych – dwa etapy historii zbawienia według Ga 3,23–4,7”, *WST* 25/1 (2012) 180-198.

210. Mickiewicz, F., „Rola wiary człowieka w zbawczym dziele Boga w świetle Ewangelii św. Łukasza”, ⇒ 6: 197-210.
211. Mickiewicz, F., „Znaczenie sumienia oraz Prawa wypisanego w sercu według Rz 2,12-16”, *CT* 83/2 (2013) 77-96.
212. Mielcarek, K., „Ewangelijne drogi do wiary w Syna Bożego”, *Wierzę w Syna Bożego. Przez Chrystusa. Z Chrystusem. W Chrystusie. Przez wiarę i chrzest do świadectwa. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2013–2017* (Poznań: KŚW, 2013) 191-2011.
213. Mielcarek, K., „Historyczny wymiar Jezusa i Jego Ewangelii. Sześćdziesiąt lat badań biblistów KUL”, *BibAn* 3 (2013) 109-118.
214. Mielcarek, K., „Prayers of Old People: Zechariah, Simeon and Anna”, *IV* 22 (2012) 75-92.
215. Mielcarek, K., „The Authority of the New Testament”, *Authority in the Past and Present* (red. K. Ilski – K. Marchlewicz) (Poznań: Wydawnictwo UAM, 2013) 191-201.
216. Mikołajczak, M., „«Skandal krzyża» a motyw świątyni (ναός) według relacji o wyszydzeniu Jezusa na krzyżu (Mk 15,29-32a)”, *STHŚO* 32 (2012) 75-86.
217. Mikołajczak, M., „Ein Interpretationsvorschlag zu der Perikope «über den messianischen Einzug Jesu – des Königs in Jerusalem» (Lk 19,28-44)”, *PzST* 26 (2012) 45-55.
218. Mikołajczak, M., „Mariologiczna interpretacja perykopy Jezus w Nazarecie (Mt 13,53-58)”, *AC* 44 (2012) 171-177.
219. Mikołajczak, M., „Maryjna interpretacja relacji ewangelicznej (Mt 2,1-23)”, *QS* 19/30 (2012) 23-28.
220. Mikołajczak, M., „Obraz Maryi w perykopie o pobycie Jezusa w Nazarecie (Mk 6,1-6)”, *CT* 82/3 (2012) 29-40.
221. Mikołajczak, M., „Rodowód Jezusa Chrystusa (Mt 1,1-17) – propozycja interpretacji”, *Perspectiva* 11/2 (2012) 98-106.
222. Mikołajczak, M., „Teologia świątyni (ναός) – po śmierci Jezusa na krzyżu (Mk 15,38-41)”, *Iustitiam in Caritate. Opuscula Georgio Troska Septuagenario Dedicata* (red. D. Bryl – F. Lenort) (Poznań: Wydział Teologiczny UAM, 2012) 11-54.
223. Mikołajczak, M., „Teologia Świątyni Jerozolimskiej w obliczu nowotestamentalnej hagiografii Kościoła Jezusa Chrystusa na podstawie Ewangelii według św. Marka”, ⇒ 2: 305-316.
224. Muchowski, P., „Esseńcy a karaimi: Problem genezy karaizmu w wypowiedziach karaimów polskich”, *SBO* 4 (2012) 199-208.
225. Muszala, A., „Początkowe stadia życia ludzkiego według św. Pawła”, *PS* 32 (2013) 35-49.
226. Muszyński, R., „Jezus i trędowaty. Emocjonujące spotkanie”, *ZODS* 5 (2012) 75-81.
227. Muszytowska, D., „Dramat ojcowskiej miłości (Łk 15,11-32)”, *IV* 23 (2013) 105-126.
228. Muszytowska, D., „Jezus jako uzdrowiciel w Ewangelii św. Jana”, *AK* 160/1 (2013) 27-36.
229. Muszytowska, D., „Retoryczna deliberacja w Liście Jakuba 2,14-26”, *CT* 83/2 (2013) 97-112.
230. Najda, A.J., „Wiara w Dziejach Apostolskich”, ⇒ 6: 229-246.
231. Nalewaj, A., „Analiza porównawcza struktury literackiej i motywów teologicznych w J 2,1-12 i 20,1-18”, *StWar* 49 (2012) 107-121.
232. Nalewaj, A., „Biblijna koncepcja ciała ludzkiego”, *Ut in omnibus glorificetur Deus*. Fs. A.J. Kalinowska (red. M. Jodkowski) (Olsztyn: Wydział Teologii UWM, 2013) 265-280.
233. Nalewaj, A., „Józef z Nazaretu, mąż Maryi, w świetle opisu narodzenia Jezusa (Mt 1,18-25)”, *Św. Józef w wierze, kulcie, teologii i sztuce*. Perspektywa regionalna i uniwersalna (red. J. Jezierski – K. Parzych-Blakiewicz) (Olsztyn: Wydział Teologii UWM, 2012) 145-165.

Polska bibliografia biblijna za lata 2012–2013

234. Nalewaj, A., „Kto oddała swoją żonę, a bierze inną, popełnia względem niej cudzołóstwo (Mk 10,11) – nauka Jezusa o rozwodach”, *Dom – rodzina – małżeństwo* (red. J. Pawlik) (Olsztyn: Wydział Teologii UWM, 2013) 39-54.
235. Nalewaj, A., „Nie będziesz obcował z mężczyzną, tak jak się obcuje z kobietą. To jest obrzydliwość! (Kpł 18,22). Teksty biblijne o homoseksualizmie”, *StEl* 14 (2013) 199-212.
236. Nalewaj, A., „Rzymski kult imperialny w świetle ksiąg Nowego Testamentu i w świadectwach pozabiblijnych”, *Z Chrystusem w służbie Bogu i ludziom*. Fs. R. Krawczyk (red. J. Gmitruk – A. Wielgosz) (Warszawa – Siedlce: Wydawnictwo Muzeum Historii Ruchu Ludowego, 2012) 115-130.
237. Nalewaj, A., „Spór o szabat w świetle Janowej perykopy o uzdrowieniu chromego przy sadzawce Betesda (5,1-18)”, *StWar* 50 (2013) 79-91.
238. Nawrot, J., „Gdy religia burzy i buduje kulturę. Kilka biblijnych przykładów wpływu religii na kulturę ludów”, *StGd* 31 (2012) 27-45.
239. Nawrot, J., „Miejsce i rola Starego Testamentu w adhortacji Benedykta XVI *Verbum Domini* (na przykładzie stosowanych cytacji)”, *PzST* 26 (2012) 57-85.
240. Nawrot, J., „Teologiczne uzasadnienie wierności przymierzu. Czasowniki *šāma'* i *'āšā* w tekstach prawniczych ST”, *SG* 26 (2012) 5-23.
241. Niesiołowski-Spanò, L., „Pochodzenie biblijnego Hioba – w związku z artykułem ks. Antoniego Troniny”, *SBO* 4 (2012) 137-143.
242. Niesiołowski-Spanò, L., *Dziedzictwo Goliata*. Filistyni i Hebrajczycy w czasach biblijnych (Toruń: Wydawnictwo Naukowe UMK, 2012).
243. Nieścior, L., „Interpretacja Łk 22,36 Nila z Ancyry na tle starożytnej egzegezy”, *CT* 83/2 (2013) 113-124.
244. Nieścior, L., „Radość zapisanych w niebie. Łk 10,20 w interpretacji patrystycznej”, *VoxP* 32 (2012) 239-260.
245. Nowicki, S., „«Śul-utul, bóg króla, niósł lśniący kosz służący do pracy» Religia królewska a religia rodzinna w starożytnej Mezopotamii”, *SBO* 4 (2012) 65-80.
246. Okońska, E., „Biblijne podstawy dialogu edukacyjnego”, *StByd* 6 (2012) 91-116.
247. Ostapczuk, J., „Perykopy liturgiczne okresu po święcie Pięćdziesiątnicy w dwu serbskich apostołach-ewangeliarzach krótkich (Sv-17 i KM-512)”, *RT ChAT* 54/1-2 (2012) 31-67.
248. Paciorek, A., *Kim On jest? Pytania o Jezusa z Nazaretu* (Częstochowa: Edycja św. Pawła, 2013).
249. Paciorek, A., *Przypowieści Jezusa*. Wprowadzenie i objaśnienie (Częstochowa: Edycja św. Pawła, 2013).
250. Paczkowski, M.C., „«Chwała przyszłej świątyni» (Hieronim ze Strydonu, *In Aggaeum* II, 1-10)”, *CT* 82/4 (2012) 129-150.
251. Pamuła, S., „Pismo Święte jako środek pogłębiania religijności rodziny”, *CzST* 40 (2012) 209-217.
252. „Paralipomena Jeremiasza Proroka” (tł. i koment. A. Tronina), ⇒ 6: 555-576.
253. Parchem, M., „Postać Daniela w apokryficznym utworze *Żywoty proroków (Vitae prophetarum, 4)*”, *CT* 83/2 (2013) 45-75.
254. Parchem, M., „Znaczenie i funkcje świątyni w Księdze Aggeusza”, *CT* 82/4 (2012) 53-74.
255. Parchem, M., *Obraz Boga w pismach apokaliptycznych okresu Drugiej Świątyni* (Biblica et Judica 1; Bydgoszcz: KR D, 2013).
256. Pawlaczyk, B., *Astronomia w Biblii* (Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego, 2012).

257. Pawlaczyk, B., *Matka i dziecko w świecie Biblii* (Poznań: Pallottinum, 2013).
258. Pawłowski, Z., „Historia Józefa egipskiego w powieści Tomasza Manna «Józef i jego bracia»”, ⇒ 9: 161-178.
259. Pawłowski, Z., „Naaman i Elizeusz. Narracyjny przekaz wiary według 2 Krl 5,1-19”, ⇒ 6: 89-104.
260. Pawłowski, Z., *Narracja i egzystencja*. Genesis w hermeneutyce opowieści (Scripta Theologica Thoruniensia 29; Toruń: Wydawnictwo Naukowe UMK, 2013).
261. Perzyński, A., *L'uomo dell'alleanza: antropologia biblica* (Lublin: Wydawnictwo KUL, 2012) I.
262. Pietkiewicz, R., „«Abraham uwierzył i Pan poczytał mu to za zasługę» (Rdz 15,6)”, *PrzB* 5 (2013) 121-131.
263. Pietkiewicz, R., „Biblia szkołą medytacji chrześcijańskiej”, *Życie Konsekrowane* 5 (2013) 46-53.
264. Pietkiewicz, R., „Czy Bóg stworzył świat w siedem dni? Początek według Księgi Rodzaju”, *Jaki początek?* I: Wiara i rozum początku świata (red. R. Pietkiewicz) (Fides et Ratio 2; Wrocław: TUM, 2013) 25-48.
265. Pietkiewicz, R., „Nieznane początki Biblii Tysiąclecia”, *CT* 83/1 (2013) 5-56.
266. Pietkiewicz, R., „Początki polskiej hebraistyki chrześcijańskiej”, *StJ* 15/1-2 (2012) 7-26.
267. Pietkiewicz, R., „Przyrodniczo-gnozeologiczna hipoteza o powstaniu religii a Stary Testament”, *WPT* 21/1 (2013) 69-85.
268. Pietkiewicz, R., „Wiara w jednego Boga w Księdze Powtórzonego Prawa”, ⇒ 6: 59-73.
269. Pikor, W., „The Anthropological Dimension of the Presence of Yahweh in the Book of Ezekiel”, *Uomini e profeti*. Scritti in onore di H. Simian-Yofre SJ (red. H. Simian-Yofre – G.P. Succu – E. Obara) (AnBib 202; Roma: Gregorian & Biblical Press, 2013) 287-305.
270. Pikor, W., „The Subjecthood of the Land of Israel in the Book of Israel”, *BibAn* 3 (2013) 29-46.
271. Pikor, W., „Trud wiary proroków wobec milczenia Boga”, *PrzB* 5 (2013) 132-141.
272. Pikor, W., *Rola ziemi w przymierzu Boga z Izraelem*. Studium historyczno-teologiczne księgi Ezechiela (Lublin: Wydawnictwo KUL, 2013).
273. Pilarczyk, K., *Religia starożytnego Izraela: w perspektywie historycznej, archeologicznej i kulturoznawczej* (Wrocław: Wydawnictwo Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej, 2013).
274. Pilarz, K., „Salomon – człowiek Bożej mądrości? Kilka uwag na podstawie 1 Krl 1–11”, *Teologia i Człowiek* 21 (2013) 141-154.
275. Piotrkowska-Dańkowska, M., „Przestrzeń spotkania. Studium strukturalno-semiotyczne Łk 7,36-50”, *WST* 25/2 (2012) 131-145.
276. *Pismo Święte Nowego Testamentu w przekładzie z języka greckiego*. Oprac. zespół polskich biblistów z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich (red. A. Jankowski et al.) (Poznań: Pallottinum, 2012).
277. *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*. Najnowszy przekład z języków oryginalnych z komentarzem. Oprac. zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Towarzystwa Świętego Pawła (tł. K. Bardski et al.; red. T. Brzegowy et al.; koment. D. Bartoszewicz et al.) (Częstochowa: Edycja św. Pawła, 2011).
278. *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*. Biblia rodzinna. Oprac. zespół biblistów polskich z inicjatywy Benedyktynów Tynieckich (red. A. Jankowski et al.) (Poznań: Pallottinum, 2013).

Polska bibliografia biblijna za lata 2012–2013

279. *Pismo Święte: Nowy Testament z księgami Psalmów i Przysłów*. Pilnie i wiernie przetłumaczone w 1632 roku z języka greckiego i hebrajskiego na język polski, z uwspółcześioną gramatyką i słownictwem (Toruń: Fundacja Wrota Nadziei, 2013).
280. Piwowar, A., „Mądrość pośredniczką wzajemnej miłości Boga i człowieka (Syr 4,11-19)”, *IV* 23 (2013) 57-101.
281. Piwowar, A., *Historia Izraela czasów Starego Testamentu*. Od patriarchów do podboju przez Rzymian (Materiały Pomocnicze do Wykładów z Bibliistyki 12; Lublin: Wydawnictwo KUL, 2013).
282. Podeszwa, P., „Doksologie Apokalipsy jako model modlitwy uwielbienia”, *IV* 22 (2012) 155-184.
283. Podeszwa, P., „Il simbolismo della cifra dieci nell’Apocalisse di San Giovanni”, *BPTH* 5 (2012) 85-101.
284. Podeszwa, P., „*Memoria scripturarum* w opowiadaniu o prorockim powołaniu św. Pawła (Dz 26,12-18)”, *StByd* 6 (2012) 7-27.
285. Podeszwa, P., „Relacje o ustanowieniu Eucharystii w Nowym Testamencie”, *Misterium Miłości*. Fs. F. Chowaniec (red. D. Czacki – M. Susek) (Kraków: Platan, 2013) 105-120.
286. Podeszwa, P., „Trwać przy Chrystusie i wiernie wyznawać Jego imię. Wiara chrześcijanina w świetle Ap 2,13”, ⇒ 2: 317-330.
287. Podeszwa, P., „Typologia Jonasz – Paweł w narracji o podróży morskiej do Rzymu (Dz 27,13–28,16)”, *Teologia i Człowiek* 20 (2012) 27-45.
288. Poloczek, S., „Walka Jahwe z morzem i potworami w Biblii Hebrajskiej. Geneza motywu”, *SBO* 4 (2012) 33-63.
289. Popielewski, W., „Od «Siódmej pieczęci» I. Bergmana aż po «Legion» S. Stewarta – czego laicka sztuka filmowa szuka w Apokalipsie św. Jana?», ⇒ 9: 249-265.
290. Przyborek, P., „Szabat w Łukaszej narracji o nauczaniu Jezusa w synagodze w Nazarecie (4,16-30)”, *StGd* 31 (2012) 47-65.
291. Przyborek, P., „Szabat w Łukaszym opisie pierwszych cudów Jezusa w Kafarnaum (Łk 4,31-44)”, *WPT* 21/1 (2013) 87-107.
292. Pudelko, J.J., „Bóg Ojciec w Ewangelii św. Mateusza na przykładzie Modlitwy Pańskiej”, *WST* 25/1 (2012) 171-180.
293. Pudelko, J.J., „Nowa Świątynia według 2 Ba 4”, *StRed* 10 (2012) 171-186.
294. Radziszewski, S., „«Emaus to dla niej pusty dźwięk». O pewnej podróży z marksizmu do wiary, czyli Anny Kamińskiej portret biblijny”, ⇒ 9: 213-238.
295. Rakocy, W., „Recepcja Pawłowej nauki o usprawiedliwieniu z wiary w *Fauście* Johanna Goethego i w *Braciach Karamazow* Fiodora Dostojewskiego”, ⇒ 9: 147-159.
296. Rakocy, W., „Znaczenie czasownika διατάσσω w źródłach biblijnych – w nawiązaniu do διαταγείς δι’ ἀγγέλων w Ga 3,19b”, *BibAn* 3 (2013) 383-419.
297. Rakocy, W., *Nadzieja zawieść nie może* (Warszawa: Wydawnictwo „Paulistki”, 2013).
298. Rambiert, A., *Bieg Pawła z Tarsu, czyli spotkania z grecką agonistyką* (Archeolog Czyta Biblię; Wrocław: TUM, 2013).
299. Ravasi, G., *Czym jest człowiek? Uczucia i więzy ludzkie w Biblii* (tł. K. Stopa) (Kraków: Homo Dei, 2011).
300. Ravasi, G., *Kim jesteś, Panie? Konfrontacje i spory z Człowiekiem, który zmienił historię* (tł. K. Stopa) (Kraków: Homo Dei, 2012).
301. Rittel, S.J., *Obrazy ziemi w Biblii*. Systemowe interpretacje realioznawcze (Kielce: Oficyna Wydawnicza „Marka”, 2013).

302. Rosik, M., „Abraham i Józef – mężowie zaufania”, *Życie Duchowe* 74 (2013) 39-44.
303. Rosik, M., „Czy *Fiscus Iudaicus* w latach 70/71-98 po Chr. wpłynął na rozejście się dróg judaizmu i chrześcijaństwa? Studium historyczno-teologiczne”, *CT* 83/1 (2013) 71-92.
304. Rosik, M., „Dziewczyna z Nazaretu. Biografia”, *Życie Duchowe* 75 (2013) 13-18.
305. Rosik, M., „Heiligkeit in der Bibel”, *Pfr. Johannes Schneider – ein breslauer Sozialreformer des 19. Jahrhunderts und Vorbild für folgende Generationen* (red. G. Strauchold – E. Kołtan) (Wrocław, 2013) 269-277.
306. Rosik, M., „Importo teologico della narrazione della donna sirofenicia (Mc 7,24-30) nel contesto letterario del Vangelo di Marco”, *PJBR* 12 (2013) 1-2, 45-54.
307. Rosik, M., „*In Christ All Will Be Made Alive*” (1 Cor 15:12-58). The Role of Old Testament Quotations in the Pauline Argumentation for the Resurrection (European Studies in Theology, Philosophy and History of Religions 6; Frankfurt am Main – Bern – Bruxelles – New York – Oxford – Wien: Peter Lang, 2013).
308. Rosik, M., „Kafarnaum – miasto Jezusa?”, *Archeologia Żywa* 60 (2012) 52-53.
309. Rosik, M., „Kawałek nieba na ziemi. Architektura Świątyni Jerozolimskiej”, *Mowa świątyni* (red. R. Dublański) (Wrocław: TUM, 2012) 48-54.
310. Rosik, M., „Kohélet – piewca prostych przyjemności”, *Życie Duchowe* 72 (2012) 7-14.
311. Rosik, M., „Kościół – wspólnota założona przez Chrystusa (Mt 16,13-23)”, *PrzB* 4 (2012) 25-30.
312. Rosik, M., „La donna sirofenicia o cananea? Il paragone sinottico tra Mc 7,24-30 e Mt 15,21-28”, *SS* 16 (2012) 81-90.
313. Rosik, M., „Niebo na ziemi albo o Świątyni Jerozolimskiej”, *Archeologia Żywa* 59 (2012) 36-38.
314. Rosik, M., „On się obarczył naszym cierpieniem”, *Życie Duchowe* 73 (2012) 19-26.
315. Rosik, M., „Samarytanka przy studni – początek pragnienia wiary”, „*Otworzyć podwoje wiary*”. Wokół listu apostołskiego Ojca Świętego Benedykta XVI „Porta fidei” (red. D. Ostrowski) (Świdnica: Wydawnictwo Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Świdnickiej „ADALBERTUS”, 2012) 61-68.
316. Rosik, M., „Utrwalanie wiary w jednego Boga na terenach starożytnego Izraela i Judy. Wokół historii i teologii”, ⇒ 6: 75-87.
317. Rosik, M., „«Wy jesteście solą dla ziemi» (Mt 5,13). Wiara rodzi się z przykładu”, *PrzB* 5 (2013) 149-155.
318. Rucki, M., „Modlitwa Pańska w kontekście mentalności żydowskich adresatów Ewangelii Mateusza”, *SS* 16 (2012) 121-140.
319. *Septuaginta, czyli Biblia Starego Testamentu wraz z księgami deuterokanonicznymi i apokryfami* (tł. R. Popowski) (Prymasowska Seria Biblijna; Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”, 2013).
320. Siemieniec, T., „«Ojciec nasz» – modlitwa o zjednoczenie chrześcijan?”, *O ekumenizmie w Roku Wiary*. Księga pamiątkowa z okazji jubileuszu 30-lecia Instytutu Ekumenicznego KUL (red. P. Kantyka – P. Kopiec – M. Składanowski) (Lublin: Wydawnictwo KUL, 2013) 305-314.
321. Siemieniec, T., „Biblijny wymiar katechezy”, *Katecheza w swoich podstawowych wymiarach* (red. J. Czerkawski) (Biblioteka Kieleckich Studiów Teologicznych 5; Kielce: Jedność, 2013) 269-307.
322. Siemieniec, T., „Bóg jako Pan historii świata i ludzi w świetle Apokalipsy Janowej”, *StKKoł* 19 (2012) 129-155.

Polska bibliografia biblijna za lata 2012–2013

323. Siemieniec, T., *Rola „Zasiadającego na tronie” w dziejach świata i ludzi*. Studium z teologii Apokalipsy św. Jana (Biblioteka Kieleckich Studiów Teologicznych 2; Kielce: Jedność, 2012).
324. Siergiejuk, A., „Obraz faryzeuszów w świetle współczesnych badań”, *Sem* 34 (2013) 21-38.
325. Sikora, A.R., „Chrystus – Baranek Boży”, *Msza Święta – rozumieć, aby lepiej uczestniczyć*. Wykład liturgii Mszy (red. J. Hadalski) (Poznań: Hlondianum, 2013) 383-387.
326. Sikora, A.R., „Na drodze wiary z umiłowanym uczniem”, ⇒ 6: 211-227.
327. Sikora, A.R., „Recepcja i interpretacja Księgi Pieśni nad Pieśniami w pismach św. Klary”, *Desperacja kobieca czy radykalizm duchowy*. 800-lecie powołania św. Klary z Asyżu (red. T. Paszkowska – R. Prejs) (Lublin: Wydawnictwo KUL, 2012) 145-155.
328. Sikora, A.R., „Uczeń, którego Jezus miłował, świadkiem i nauczycielem wiary”, *PzST* 26 (2012) 87-105.
329. Sikora, A.R., „Św. Klary z Asyżu interpretacja Psalmów”, ⇒ 10: 53-68.
330. Sikora, A.R., „Zobaczył i uwierzył” (*J* 20,8). Droga wiary umiłowanego ucznia Jezusa w ujęciu egzegezy teologicznej (Poznań: Wydawnictwo UAM, 2012).
331. Siuda, T., „Słowo Boga, które budzi wiarę”, *PrzB* 5 (2013) 163-166.
332. Siwek, K., „Poszukiwanie tożsamości Koheleta w filologicznej lekturze epilogu (Koh 12,9-14)”, *CT* 82/3 (2012) 5-27.
333. Siwek, K., „Uczeni i dydaktycy. Wykłady z Pisma Świętego w warszawskim seminarium duchowym w dobie wielkich autorytetów biblistyki polskiej”, *ZNSBP* 10 (2013) 367-385.
334. Siwek, K., *Awotenu sipperu lanu*. Biblijny język hebrajski. Kurs podstawowy i średni (LS 2) (Warszawa: Verbinum, 2013).
335. Skurczyński, Ł.P., „Między Jezusem historii a Chrystusem wiary: Johna Shelby’ego Sponga demitologizacja fundamentalistycznych tez chrystologicznych”, *RT ChAT* 54/1-2 (2012) 83-111.
336. Sławik, J., „O rolach kobiet w Starym Testamencie (Biblii Hebrajskiej)”, *RT ChAT* 54/1-2 (2012) 9-30.
337. Sławik, J., „Stary Testament świadectwem patriarchalnej kultury”, *SBO* 4 (2012) 81-92.
338. Smoliński, L., „Bóg jako Ojciec w Biblii i nauczaniu Kościoła”, *ZODS* 3 (2013) 5-13.
339. Smoliński, L., „Radość w Biblii i nauczaniu Kościoła”, *ZODS* 6 (2012) 5-11.
340. Sobierajski, B. – Węgrzyn, A., „Polska bibliografia biblijna za lata 2011–2012”, *BibAn* 3 (2013) 147-183.
341. Sonek, K., „Tradycyjna hermeneutyka a współczesna krytyka biblijna w świetle Rdz 12,3”, *SBO* 4 (2012) 19-32.
342. Sordyl, K., „Znaczenie tekstów biblijnych w doktrynie pryscylińskiej”, *CT* 82/3 (2012) 65-78.
343. Stabryła, W.M., „«Najlepszego nawet lekarza czeka Gehenna». Lekarz w starożytnym Izraelu”, *AK* 160/1 (2013) 7-13.
344. Stabryła, W.M., „Skontrastowanie postaci w Księdze Jonasza”, ⇒ 10: 175-183.
345. Stanek, T., „Miasto w Biblii Hebrajskiej. Perspektywa teologiczna”, *PzST* 26 (2012) 7-27.
346. Stanek, T., *Przesłanie Pięcioksięgu w świetle struktury retorycznej* (Poznań: Wydawnictwo UAM, 2012).
347. Stasiak, S., „Miłość Boża rozlana w sercach naszych (Rz 5,5)”, *VV* 23 (2013) 161-180.
348. Stasiak, S., „Słowo Boże fundamentem teologii. Kilka refleksji nad hermeneutyką Pisma Świętego w Kościele na podstawie adhortacji Benedykta XVI *Verbum Domini* z 30 września 2010 roku”, ⇒ 8: 409-417.

349. Stasiak, S., „Uczniowie, apostołowie, przyjaciele i bracia Jezusa”, *PrzB* 4 (2012) 141-148.
350. Stramare, T., *Ewangelia tajemnic ukrytego życia Jezusa. Mateusz i Łukasz 1–2* (tł. L. Balter) (Poznań: Pallottinum, 2012).
351. Strankowski, M., „Formacja głosiciela słowa Bożego w świetle *Enarrationes in Psalmos* św. Augustyna”, *AK* 159/1 (2012) 14-37.
352. Strzałkowska, B., „Kobiety w świetle przepisów Księgi Kapłańskiej”, *CT* 83/2 (2013) 5-44.
353. Strzałkowska, B., „Księga Aggeusza w Septuagincie”, *CT* 82/4 (2012) 75-98.
354. Stula-Topolska, M., „Radość w Panu jest waszą siłą (Ne 8,20)”, *ZODS* 6 (2012) 21-36.
355. Stula-Topolska, M., „Zwycięstwem, które zwyciężyło świat, jest nasza wiara”, *ZODS* 1 (2013) 53-63.
356. Stypułkowska, B., „Patriarchowie w szkolnej katechezie biblijnej”, *CzST* 40 (2012) 219-229.
357. Stypułkowska, B., „Propozycje przedstawienia biblijnych przykładów wiary podczas lekcji religii i katechezy parafialnej”, *Veritati et Caritati* 1 (2013) 50-77.
358. Szamocki, G., „«Mężczyzną i niewiastą stworzył ich» (Rdz 1,27b), czyli pierwsze słowa Biblii o rozróżnieniu płciowym człowieka”, *Pedagogika Katolicka* 11/2 (2012) 56-65.
359. Szamocki, G., „Boże umiłowanie Izraela (Pwt 7,7-10)”, *VV* 23 (2013) 17-37.
360. Szamocki, G., „Historiografia w tekstach kapłańskich (P) Pięcioksięgu”, *Zasady i realia. Christianitas antiqua. Fontes et commentationes* (red. J. Iluk) (Gdańsk: Wydawnictwo UG, 2012) IV, 11-22.
361. Szamocki, G., „Język integracji narodowej w Joz 24,1-24”, *StGd* 31 (2012) 15-26.
362. Szamocki, G., „Rachab i Rut. Wiara dwu kobiet z rodowodu Jezusa”, *Gdański Rocznik Ewangelicki* 7 (2013) 295-306.
363. Szmajdziński, M., „Boża jałówka (Oz 10,11)”, *Biblia Krok po Kroku* 5/38 (2013) 26-28.
364. Szmajdziński, M., „Jak żeglowano w czasach Jonasza?”, *Biblia Krok po Kroku* 4/42 (2013) 30-31.
365. Szmajdziński, M., „Opowieść o złym pasterzu (Za 11,4-17)”, *Biblia Krok po Kroku* 4/35 (2012) 27-28.
366. Szmajdziński, M., „Orędzie Ozeasza”, *Biblia Krok po Kroku* 5/38 (2013) 18-20.
367. Szmajdziński, M., „Świadkowie wiary w Starym Testamencie (część I: wiara ojców, czyli o posłuszeństwie [Noe, Abraham, Józef])”, *Współczesna Ambona* 41/1 (2013) 146-154.
368. Szmajdziński, M., „Świadkowie wiary w Starym Testamencie (część II: wiara pasterzy, czyli o wytrwałości [Mojżesz, Samuel, Dawid])”, *Współczesna Ambona* 41/2 (2013) 185-194.
369. Szmajdziński, M., „Świadkowie wiary w Starym Testamencie (część III: wiara proroków, czyli o stałości [Eliasz, Izajasz, Habakuk])”, *Współczesna Ambona* 41/3 (2013) 190-202.
370. Szmajdziński, M., „Świadkowie wiary w Starym Testamencie (część IV: wiara matek, czyli o miłości [Sara, Rahab, Judyta])”, *Współczesna Ambona* 41/4 (2013) 178-189.
371. Szmajdziński, M., „Ucieczka na koniec świata (Jon 1,2-3)”, *Biblia Krok po Kroku* 4/42 (2013) 23-25.
372. Szmajdziński, M., „Znak Piotra Apostoła a dar Szymona Czarnoksiężnika w Dz 8,18-24. Konfrontacja magii z łaską w Dz 8,4-25”, *StLov* 14 (2012) 273-292.
373. Szpyra, S., „Dokument Papieskiej Komisji Biblijnej *Biblia a moralność* w kontekście współczesnej działalności misyjnej Kościoła”, *Kontekst kulturowo-moralny współczesnej działalności misyjnej i ewangelizacyjnej* (red. A. Jucewicz) (Pieniężno: Misyjne Seminarium Duchowne Księży Werbistów, 2012) 87-94.
374. Szredka, S., „1 Corinthians 2,6-16 in light of Girardian Anthropology. Probing the Connection between Wisdom and the Word of the Cross”, *Perspectiva* 11/2 (2012) 173-187.

Polska bibliografia biblijna za lata 2012–2013

375. Szymik, J., „«Divina commedia Ratzingeriana». Biblia a kultura radości”, ⇒ 9: 267-287.
376. Szymik, S., „Nauka o natchnieniu i prawdzie Pisma Świętego *Vaticanum II* w recepcji biblistyki polskiej”, *ZNSBP* 10 (2013) 345-365.
377. Szymik, S., *Modlitwa apostołska św. Pawła, VV* 22 (2012) 137-154.
378. Szymik, S., *Współczesne modele egzegezy biblijnej* (Lublin: Wydawnictwo KUL, 2013).
379. Szymik, S., „«Wieża Babel» P. Bruegla czytana oczami biblisty”, ⇒ 9: 77-92.
380. Świderkówna, A., *Sekrety Biblii* (Kraków: Wydawnictwo M, 2012).
381. Tatar, M., „Structure of Man in the Biblical Act of Creation”, *AC* 44 (2012) 191-198.
382. Tronina, A., „Hiob i jego modlitwa: od pobożnych sloganów do mistyki”, *VV* 22 (2012) 59-73.
383. Tronina, A., „Pół wieku lubelskiej szkoły biblijnej (1956-2006)”, *BibAn* 3 (2013) 119-145.
384. Tronina, A., „Wiara Abrahama w tradycji żydowskiej na tle pism Nowego Testamentu”, *Veritati et Caritati* 1 (2013) 15-30.
385. Tronina, A., „Wiara jako zawierzenie. he'ēmîn w Księdze Hioba”, ⇒ 6: 147-161.
386. Tułodziecki, T., „Starotestamentowe tradycje nazireatu i ich recepcja w Dziejach Apostolskich (Dz 18,18-22 i 21,15-27)”, *Teologia i Człowiek* 20 (2012) 47-68.
387. Tułodziecki, T., „Tło historyczne epoki proroka Aggeusza: polityka – administracja – demografia”, *CT* 82/4 (2012) 11-30.
388. Turkanik, H., *Mesjasz w Starym Testamencie* (Jastrzębie Zdrój: Areopag, 2012).
389. Turkiel, J., „Aksios w Septuagincie”, *Aksjologiczne aspekty Pisma Świętego* (red. Z. Struzik – A.J. Najda) (Warszawa: Instytut Papieża Jana Pawła II, 2012) 9-16.
390. Turkiel, J., „Dlaczego Maryja Jezusa położyła w żłobie”, *Kościół imienia Żłóbka Chrystusa (Kripplein Christi) we Wschowie na tle procesu konfesjonalizacji w krajach Europy Środkowej* (red. P. Klint – M. Małkus – K. Szymańska) (Wschowa: Stowarzyszenie Czas A.R.T., 2012) 11-18.
391. Turkiel, J., „Miasto jak człowiek i jego wrogowie w Lamentacjach Jeremiasza (Lm 1–2)”, *Mała ojczyzna wobec wielokulturowej Europy* (red. G. Różańska) (Pruszcz Gdański: Wydawnictwo Jasne – Słupsk: Akademia Pomorska, 2013) 199-203.
392. Turkiel, J., „Namiot jako archetyp świątyni w biblijnej literaturze dydaktycznej”, *Rzeczypospolita domów. III: Domy Boże* (red. K. Krawiec-Złotkowska) (Słupsk: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej, 2012) 19-29.
393. Turkiel, J., „Skandalon w LXX (Księgi Historyczne ST)”, *Skandal w kulturze europejskiej i amerykańskiej* (red. B. Płonka-Syroka – M. Dąbrowska) (Warszawa: Wydawnictwo DiG, 2013) 49-54.
394. Turkiel, J., „«Starość» według Księgi Rodzaju (LXX)”, *Wybrane formy opieki pomocy dla seniorów* (red. E. Kościńska) (Bydgoszcz: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, 2013) 162-168.
395. Turkiel, J., *Tematy Księgi Syracha. Człowiek – anthropos* (Słupsk: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej, 2013).
396. Uglorz, M., *Izrael ludem Jahwe. Zarys starotestamentowej antropologii teologicznej* (Biblioteka Teologiczna Augustany 3; Bielsko-Biała: Augustana, 2012).
397. Urbański, J., „Znaki końca czasów w 2 Tes 2,1-5”, *BŻST* 13 (2012) 261-276.
398. Wajda, A.M., „Ewangeliczne opisy pogrzebu Jezusa z Nazaretu a żydowska tradycja grzebania zmarłych”, *Misterium Miłości*. Fs. F. Chowaniec (red. D. Czacki – M. Susek) (Kraków: Platan, 2013) 303-305.

399. Wajda, A.M., „Motyw ryb, rybaka i jego pracy w wybranych perykopach biblijnych”, *Studia Catholica Podoliae* 7 (2013) 105-116.
400. Wajda, A.M., „Pies i kot w Biblii, a status tych zwierząt u sąsiadów Izraela”, *Lumen Bibliae* 2 (2012) 21-36.
401. Wajda, A.M., „Symbolika militarna w Corpus Paulinum”, *Studia Leopolinensia* 6 (2013) 73-88.
402. Wajda, A.M., „Szkarłat i purpura w Biblii”, *Studia Leopolinensia* 5 (2012) 123-130.
403. Wajda, A.M., „Zwierzęta apokaliptyczne”, ⇒ 4: 135-151.
404. Wajda, A.M., „Zwierzęta nauczycielami mądrości – na przykładzie Księgi Przysłów”, ⇒ 3: 115-126.
405. Walkowiak, K.K., „Implikacje dialogu – studium na temat spotkania Jetro i Mojżesza”, *RBL* 65/4 (2012) 345-364.
406. Walkowiak, K.K., „Świadek w służbie głoszenia kerygmatu”, *CT* 83/2 (2013) 125-146.
407. Warowny, M., „Radość Królestwa Bożego”, *ZODS* 6 (2012) 61-69.
408. Waszkowiak, J.J., *The altar laws in the Pentateuch in the Light of the Archeological Evidence* (Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, 2013).
409. Wcisło, J., „Idee skuteczności i wstawiennictwa w modlitwie w świetle Starego Testamentu oraz literatury międzytestamentalnej”, ⇒ 10: 195-210.
410. Węgrzyniak, W., „Starotestamentowe życie nienarodzonych”, *PS* 32 (2013) 17-34.
411. Wilczyński, K., „Kapłan wobec osób chorych terminalnie w ujęciu biblijnym”, *StKKoł* 19 (2012) 183-199.
412. Witczyk, H., „Psalm 137 w kantacie *An Wasserflüssen Babylon* J.S. Bacha i w arii *Va pensiero* G. Verdiego”, ⇒ 9: 11-f21.
413. Witkowski, S., „Dlaczego niepokonani? (Rz 8, 31-39)”, ⇒ 5: 55-72.
414. Włodarczyk, S., „Metody nauczania Jezusa”, *CzST* 40 (2012) 243-249.
415. Wojciechowska, K., „Nowa świątynia u progu nowej ery. Sposoby obecności Księgi Aggeusza w Nowym Testamencie”, *CT* 82/4 (2012) 99-112.
416. Wojciechowski, M., *Wpływy greckie w Biblii* (Kraków: WAM, 2012).
417. Wojda, J., „Ewangelia według św. Łukasza jako dokument historyczny w świetle *Dawnych dziejów Izraela* Józefa Flawiusza”, *StEt* 14 (2012) 289-310.
418. Wojtczak, A., „Teologia maryjnego tytułu «Stolica Mądrości»”, *AK* 159/1 (2012) 91-102.
419. Wronka, S., *Jak drzewo zasadzone nad płynącą wodą (Ps 1,3)*. Antropologiczny wymiar metafory drzewa w Biblii (Kraków: Wydawnictwo Naukowe UPJPII II w Krakowie, 2013).
420. Wróbel, M.S., „Biblijne inspiracje w twórczości Juliusza Słowackiego”, ⇒ 9: 138-146.
421. Wróbel, M.S., „John 8:44 as *crux interpretum*”, ⇒ 1: 403-421.
422. Wróbel, M.S., „Kuszenie szatana wobec mocy Jezusa”, *ZODS* 2 (2013) 75-85.
423. Wróbel, M.S., *Jezus i jego wyznawcy w Talmudzie*. Analiza tekstologiczna, historyczna i socjologiczna (Lublin: Wydawnictwo KUL, 2013).
424. Wróbel, M.S., *Biblijna droga krzyżowa* (Lublin: Gaudium, 2013).
425. Wróbel, M.S., „Modlitwa Dnia pokuty (Ne 9)”, *VV* 22 (2012) 47-58.
426. Wróbel, M.S., „Motywy i formy żydowskich prześladowań pierwotnego Kościoła (I-II w. po Chr.)”, *BibAn* 3/2 (2013) 421-438.
427. Wróbel, M.S., „Objawienie, zbawienie i wiara w Nowym Testamencie. Perspektywa semantyczna”, *Nowy Testament a religie* (red. I.S. Ledwoń) (Lublin: Wydawnictwo KUL, 2012) 149-164.
428. Wróbel, M.S., *Biblijne tajemnice różańca* (Lublin: Gaudium, 2013).

Polska bibliografia biblijna za lata 2012–2013

429. Wygralak, P., „Asteriusza z Amazji i Nila z Ancyry interpretacja przypowieści o bogaczu i Łazarzu (Łk 16,19-31)”, *PzST* 26 (2012) 107-117.
430. Zabagło, P.J., „Wiara jako proces w opisach cudownych uzdrowień w świetle Ewangelii synoptycznych (cz. I)”, *Ecclesiastica* 1 (2013) 119-180.
431. Zabagło, P.J., „Wiara jako proces w opisach cudownych uzdrowień w świetle Ewangelii synoptycznych (cz. II)”, *Ecclesiastica* 2 (2013) 160-202.
432. Zatwardnicki, S., „Aprioryczne założenia i filozoficzne uwarunkowania metody historyczno-krytycznej według Benedykta XVI”, *SS* 16 (2012) 141-164.
433. Zawadzki, A., „Biblijne pojęcie «odkupienia» w poezji Zbigniewa Herberta?”, ⇒ 9: 179-212.
434. Zawadzki, R., „Modlitwa Kościoła w Dziejach Apostolskich”, *VV* 22 (2012) 111-135.
435. Zawadzki, R., „The Prayer of Jesus on the Cross”, *VV* 22 (2012) 93-110.
436. Zbroja, B., *Znaczenie terminów własnych Ewangelii św. Marka dla jej teologii* (Kraków: UNUM, 2013).
437. Zysek, K., „Alegoryczny komentarz Filona Aleksandryjskiego do perykopy Rdz 6,1-14”, *Sem* 34 (2013) 11-20.

Część trzecia: recenzje

- Adamczewski, B., rec. Ł. Niesiołowski-Spanò, *Dziedzictwo Goliata: Filistyni i Hebrajczycy w czasach biblijnych* (Monografie Fundacji Nauki Polskiej; Toruń: UMK, 2012), *WST* 25/1 (2012) 289-291.
- Adamczewski, B., rec. E.K.C. Wong, *Evangeliën im Dialog mit Paulus: Eine intertextuelle Studie zu den Synoptikern* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2012), *CT* 83/2 (2013) 221-224.
- Adamczewski, B., rec. K.M. Schmidt, *Wege des Heils: Erzählstrukturen und Rezeptionskontexte des Markusevangeliums* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2010), *CT* 83/1 (2013) 197-200.
- Adamczewski, B., rec. T.J. Bauer, *Paulus und die kaiserzeitliche Epistolographie: Kontextualisierung und Analyse der Briefe an Philemon und an die Galater* (Tübingen: Mohr Siebeck, 2011), *CT* 83/1 (2013) 200-203.
- Adamczewski, B., rec. Z. Garský, *Das Wirken Jesu in Galiläa bei Johannes: Eine strukturelle Analyse der Intertextualität des vierten Evangeliums mit den Synoptikern* (Tübingen: Mohr Siebeck, 2012), *CT* 83/2 (2013) 224-227.
- Baran, G.M., rec. T. Jelonek, *Biblia jako fenomen kulturowy* (Kraków: Petrus, 2012), ⇒ 6: 584-589.
- Bardski, K., rec. W. Chrostowski – B. Strzałkowska (red.), *Patrzmy na Jezusa, który nam w wierze przewodzi*. Fs. J. Łach (Warszawa: Stowarzyszenie Biblistów Polskich, 2012), *CT* 82/4 (2012) 199-207.
- Bartnicki, R., rec. A. Paciorek, *Przypowieści Jezusa*. Wprowadzenie i objaśnienie (Częstochowa: Edycja św. Pawła, 2013), ⇒ 6: 602-605.
- Chrostowski, W., rec. A.R. Sikora, „Zobaczył i uwierzył” (*J* 20,8). Droga wiary umiłowanego ucznia Jezusa w ujęciu egzegezy teologicznej (Poznań: UAM, 2012), *CT* 83/1 (2013) 203-209.

10. Chrostowski, W., rec. J. Quezada del Rio (red.), *Reflexiones bíblicas para un mundo en crisis* (México: Misión Nosotros A.C., 2010), *CT* 82/4 (2012) 222-226.
11. Chrostowski, W., rec. J. Woźniak, *Polska syrologia w zarysie* (Warszawa: Wydawnictwo UKSW, 2010), *CT* 82/4 (2012) 219-222.
12. Chrostowski, W., rec. P. Łabuda (red.), „Słowo jego płonęło jak pochodnia” (*Syr* 48,1). Fs. T. Brzegowy (Tarnów: Wydawnictwo Diecezji Tarnowskiej Biblos, 2011), *CT* 83/2 (2013) 231-234.
13. Czarnuch, M., rec. A. Piwowar, *Greka Nowego Testamentu. Gramatyka* (Kielce: Verbum Vitae, 2010), *ŚSHT* 46/1 (2013) 228-230.
14. Dąbek, T.M., rec. A. Paciorek (red.) *Scripturae lumen*. Biblia i jej oddziaływanie. Ewangelia o Królestwie (Lublin: Wydawnictwo KUL, 2009), *RBL* 65 (2012) 282-284.
15. Dąbek, T.M., rec. A.S. Wójcik, „Prawda” w Biblii hebrajskiej. Analiza logiczno-lingwistyczna (Kraków – Budapeszt: Wydawnictwo Austeria, 2010), *RBL* 65/4 (2012) 376-377.
16. Dąbek, T.M., rec. R. Wróbel, *Prawdziwie, ten człowiek był Synem Bożym!* Lectio divina do opisu Męki i Zmartwychwstania w Ewangelii według św. Marka (Kraków: Studio Perbene, 2010), *RBL* 65/4 (2012) 377-379.
17. Devillers, L., rec. A. Kubiś, *The Book of Zechariah in the Gospel of John* (Pendé: Gabalda, 2012), *BibAn* 3 (2013) 185-188.
18. Drawnel, H., rec. E. Gehlken, *Weather Omens of „Enūma Anu Enlil”: Thunderstorms, Wind and Rain (Tablets 44-49)* (Leiden: Brill, 2012), *BibAn* 3 (2013) 189-191.
19. Drawnel, H., rec. J. Ben-Dov – W. Horowitz – J.M. Steele (red.), *Living the Lunar Calendar* (Oxford and Oakville: Oxbow Books, 2012), *BibAn* 3 (2013) 455-457.
20. Drawnel, H., rec. J. Krašovec, *The Transformation of Biblical Proper Names* (New York – London: T&T Clark, 2010), *BibAn* 3 (2013) 193-195.
21. Drawnel, H., rec. J.L. Angel, *Otherworldly and Eschatological Priesthood in the Dead Sea Scrolls* (STDJ 86; Leiden: Brill, 2010), *BibAn* 3 (2013) 451-454.
22. Drawnel, H., rec. L.T. Stuckenbruck, *1 Enoch 91-109* (Commentaries on Early Jewish Literature; Berlin – New York: Walter de Gruyter, 2007), *BibAn* 3 (2013) 507-510.
23. Drawnel, H., rec. S. Saulnier, *Calendrical Variations in Second Temple Judaism: New Perspectives on the „Date of the Last Supper” Debate* (JSJSup 159; Leiden: Brill, 2012), *Dead Sea Discoveries* 20 (2013) 169-171.
24. Drawnel, H., rec. T.H. Lim – J.H. Collins (red.), *The Oxford Handbook of the Dead Sea Scrolls* (Oxford: Oxford University Press, 2010), *BibAn* 3 (2013) 217-220.
25. Fieger, M., rec. M. Fieger – S. Hodel-Hoenes (red.), *Der Einzug in Ägypten. Ein Beitrag zur alttestamentlichen Josessesgeschichte* („Das Alte Testament in Dialog” 1; Bern – Berlin – Bruxelles – Frankfurt am Main – New York – Oxford – Wien, 2007), *StPast* 8 (2012) 321-322.
26. Jasinski, M., rec. H.J. Fabry – U. Dahmen (red.), *Theologisches Wörterbuch zu den Qumrantexten, I (aleph – chet)* (Stuttgart: Verlag W. Kohlhammer, 2011), *Teologia i Człowiek* 20 (2012) 231-233.
27. Jasiński, M., rec. H.J. Fabry – U. Dahmen (red.), *Theologisches Wörterbuch zu den Qumrantexten, I (aleph – chet)* (Stuttgart: Verlag W. Kohlhammer, 2011), *RT ChAT* 54/1-2 (2012) 245-248.
28. Jasiński, M., rec. H.J. Fabry – U. Dahmen (red.), *Theologisches Wörterbuch zu den Qumrantexten, I* (Stuttgart: Kohlhammer, 2011), *RBL* 65/4 (2012) 382-384.

29. Karczewski, M., rec. B.W. Matysiak, *Heroldowie Słowa Bożego. Wprowadzenie do literatury prorockiej Starego Testamentu* (Biblioteka Wydziału Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego 67; Olsztyn: Studio Poligrafii Komputerowej „SQL”, 2011), *StEl* 13 (2012) 433-434.
30. Karczewski, M., rec. K. Bardski, *Lektyka Salomona. Biblia – symbol – interpretacja* (Warszawskie Studia Teologiczne Rozprawy Naukowe 6; Warszawa: Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej, 2011), *StWar* 49 (2012) 407-408.
31. Karczewski, M., rec. P. Podeszwa, *Paschalna pamięć o Jezusie*. Studium egzegetyczno-teologiczne wyrażen ἡ μαρτυρία Ἰησοῦ w Apokalipsie św. Jana (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza Wydział Teologiczny Studia i Materiały 142; Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Wydział Teologiczny. Redakcja Wydawnictw, 2011), *StEl* 13 (2012) 429-431.
32. Karczewski, M., rec. W. Gajewski, „Narodziny Jezusa z Nazaretu. Dylematy i propozycje”, *Gdański Rocznik Ewangelicki* 4 (2010), *StEl* 13 (2012) 425-428.
33. Kardyś, W., rec. M. Wojciechowski, *Apokalipsa Świętego Jana*. Objawienie, a nie tajemnica. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz (NKB.NT XX) (Częstochowa: Edycja św. Pawła, 2012), ⇒ 6: 598-600.
34. Korona, S., rec. J. Kudasiewicz – H. Witczyk, *Jezus i Ewangelie w ogniu dyskusji*. Od H. Reimarus do T. Polaka (Kielce: Biblioteka „Verbum Vitae”, 2011), *Veritati et Caritati* 1 (2013) 371-375.
35. Kotecki, D., rec. W. Pikor (red.), *Moralność objawiona w Biblii* (ABL 7; Lublin: Wydawnictwo KUL, 2011), *Teologia i Człowiek* 20 (2012) 234-241.
36. Kowalski, M., rec. A. Puig i Tärrech, *Jesus: An Uncommon Journey*. Studies on the Historical Jesus (WUNT II/288; Tübingen: Mohr Siebeck, 2010), *BibAn* 3/2 (2013) 481-487.
37. Kowalski, M., rec. A. Weissenrieder – R.B. Coote (red.), *The Interface of Orality and Writing. Speaking, Seeing, Writing in the Shaping of New Genres* (WUNT I/260; Tübingen: Mohr Siebeck, 2010), *BibAn* 3/2 (2013) 511-515.
38. Kowalski, M., rec. J.N. Aletti, *Essai sur l'ecclésiologie des lettres de saint Paul* (Pendé: Gabalda et Cie, 2012), *BibAn* 3 (2013) 197-201.
39. Kowalski, M., rec. K.O. Sandnes, *The Gospel 'According to Homer and Virgil': Cento and Canon* (Novum Testamentum Supplements 138; Leiden: Brill, 2011), *BibAn* 3/2 (2013) 489-493.
40. Krawczyk, R., rec. M. Karczewski, *Reinterpretacja Księgi Rodzaju w Apokalipsie św. Jana* (Olsztyn: Studio Poligrafii Komputerowej „SQL”, 2010), *StEl* 13 (2012) 413-417.
41. Kręcidło, J., rec. A. Kubiś, *The Book of Zechariah in the Gospel of John* (Pendé: Gabalda, 2012), *STV* 50/2 (2012) 269-272.
42. Kręcidło, J., rec. H. Witczyk, *Kościół Syna Bożego. Studium eklezjologii czwartej Ewangelii* (Kielce: Biblioteka „Verbum Vitae”, 2012), *STV* 50/2 (2012) 263-266.
43. Kręcidło, J., rec. J.J. Pilch, *A Cultural Handbook to the Bible* (Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company, 2012), *CT* 82/4 (2012) 207-209.
44. Kręcidło, J., rec. S. Kalinkowski, *Hellēnisti eidenai. Język grecki*. Podręcznik dla studentów teologii (Lingua Sacra I; Warszawa: Verbinum, 2012), *CT* 82/3 (2012) 187-190.
45. Kręcidło, J., rec. W. Chrostowski, *Trzecia Świątynia w Jerozolimie i inne studia* (Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”, 2012), *CT* 82/4 (2012) 210-213.
46. Kucharski, J., rec. E.M. Obara, *Lamentazioni. Introduzione, traduzione e commento* (Nuova Versione della Bibbia dai Testi Antichi 24; Cinisello Balsamo: Edizioni San Paolo, 2012), *Kronika Diecezji Radomskiej* 21/1 (2012) 51-55.

47. Kucharski, J., rec. S. Grasso, *La buona notizia. Lettura attualizzata del Vangelo di Marco* (La Parola e la sua ricchezza 25; Milano: Figlie di san Paolo, 2013), *Zeszyty Formacji Katechetów* 13/2 (2013) 103-104.
48. Ledwoń, D., rec. B. Witherington III, *What's In the Word? Rethinking the Socio-Rhetorical Character of the New Testament* (Waco: Baylor University Press, 2009), *ŚSHT* 45/2 (2012) 428-429.
49. Lemański, J., rec. B. Adamczewski, *Retelling the Law. Genesis, Exodus-Numbers, and Samuel-Kings as Sequential Hypertextual Reworkings of Deuteronomy* (Frankfurt am Main: Peter Lang, 2012), *BibAn* 3 (2013) 203-205.
50. Lipiński, E., „Jerusalem in Antiquity”, rec. C. Arnould-Béhar – A. Lemaire (red.), *Jérusalem antique et médiévale. Mélanges en l'honneur d'Ernest-Marie Laperrousaz* (Collection de la Revue des Études Juives 52; Paris – Louvain – Walpole, MA: Peeters, 2011), *PJBR* 12 (2013) 95-102.
51. Lipiński, E., „Principes de droit pénal selon l'herméneutique biblique de Maïmonide”, *PJBR* 12 (2013) 85-94.
52. Lipiński, E., „Reconstruction of the Damascus Document”, rec. D. Hamidović, *L'Écrit de Damas. Le manifeste essénien* (Paris – Louvain – Walpole, MA: Peeters, 2011), *QChr* 20 (2012) 151-158.
53. Lipiński, E., rec. *ARAM Periodical. Volume 16 – Mandaeans and Manichaeans* (Leuven: Peeters, 2004); *ARAM Periodical. Volume 22 – The Mandaeans* (Leuven: Peeters, 2010), *Rocznik Orientalistyczny* 65/2 (2012) 141-146.
54. Lipiński, E., rec. D. Iwański, *Wstawiennictwo aniołów w Księdze Henocha (1 Hen)* (Scripta Theologica Thoruniensia 15; Toruń: Wydawnictwo Naukowe UMK, 2011), *QChr* 20 (2012) 181-183.
55. Lipiński, E., rec. E. Vernet i Pons, *Origen etymologic dels verbs làmed-he de l'hebreu masorètic. Un estudi sobre la formació de les arrels verbals en semític* (Publicacions de la Societat Catalana d'Estudis Hebraics 2; Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2011), *Rocznik Orientalistyczny* 65/2 (2012) 147-151.
56. Lipiński, E., rec. H. Langkammer, *Jezus Chrystus w świetle późniejszych pism Nowego Testamentu* (Biblioteca Biblica; Wrocław: TUM, 2009), *PJBR* 12 (2013) 140-141.
57. Lipiński, E., rec. J. Bowker – S. Halliday – B. Knox, *Das Heilige Land aus der Luft. Atlas der historischen Stätten* (Darmstadt: PrimusVerlag, 2009), *PJBR* 12 (2013) 113-115.
58. Lipiński, E., rec. M. Eliav-Feldon, B. Isaac, J. Ziegler (red.), *The Origins of Racism in the West* (Cambridge: Cambridge University Press, 2009), *PJBR* 12 (2013) 109-113.
59. Lipiński, E., rec. P. Magno, *Ripensare il Cristo* (Sapientia 18; Fasano: Schena, 2009), *Latomus* 71 (2012) 237-238.
60. Lipiński, E., rec. R.J. Kutty, *Studies in the Syntax of Targum Jonathan to Samuel* (Ancient Near Eastern Studies. Supplement 30; Leuven – Paris – Walpole, MA: Peeters, 2010), *Rocznik Orientalistyczny* 65/2 (2012) 154-161.
61. Lipiński, E., rec. T. Muraoka, *A Grammar of Qumran Aramaic* (Ancient Near Eastern Studies. Supplement 38; Leuven – Paris – Walpole, MA: Peeters, 2011), *Rocznik Orientalistyczny* 65/2 (2012) 151-154.
62. Lipiński, E., rec. T. Polański (red.), *Folia Orientalia 49 (2012). Studia Andreae Zaborski dedicata* (Kraków: Polish Academy of Sciences, 2012), *PJBR* 12 (2013) 313.

Polska bibliografia biblijna za lata 2012–2013

63. Lipiński, E., rec. Y. Garfinkel – S. Ganor – M. Hasel, *Footsteps of King David in the Valley of Elah. Sensational Discoveries in Biblical Archaeology* (in Hebrew) (Tel Aviv: Yedioth Ahronoth, 2012), *Rocznik Orientalistyczny* 65/2 (2012) 146-147.
64. Mazur, R., rec. L.D. Chrupcała, *The Kingdom of God. A Bibliography of 20th Century Research* (Jerusalem: Franciscan Printing Press, 2007), *RBL* 65/4 (2012) 375-376.
65. Mickiewicz, F., rec. R. Penna, *Lettera ai Romani. Introduzione, versione, commento* (Bologna: Edizioni Dehoniane, 2010), *STV* 50/1 (2012) 235-239.
66. Mielcarek, K., rec. J. Kudasiewicz – H. Witczyk, *Jezus i Ewangelie w ogniu dyskusji* (Kielce: Jedność, 2011), *CT* 82/4 (2012) 214-219.
67. Mielcarek, M., rec. J.B. Green (red.), *Methods for Luke. Methods in Biblical Interpretation* (New York: Cambridge University Press, 2010), *BibAn* 3 (2013) 207-210.
68. Muszytowska, D., rec. K. Bardski, *Lektyka Salomona. Biblia – symbol – interpretacja* (Warszawa: WAW, 2011), *STV* 50/2 (2012) 266-269.
69. Niesiołowski-Spanò, L., rec. B. Adamczewski, *Retelling the Law. Genesis, Exodus-Numbers, and Samuel-Kings as Sequential Hypertextual Reworkings of Deuteronomy* (Frankfurt am Main: Peter Lang, 2012), *SBO* 4 (2012) 39-43.
70. Paciorek, A., rec. A. Paciorek – A. Tronina – R. Bartnicki et al. (red.), *Nowy Komentarz Biblijny* (Częstochowa: Edycja św. Pawła, 2005), ⇒ 6: 577-584.
71. Paciorek, A., rec. A. Tronina (tł. i koment.), *Księga Hioba. Wstęp, przekład, komentarz* (NKB.ST 15; Częstochowa: Edycja św. Pawła, 2013), ⇒ 6: 601-602.
72. Pawłowski, Z., rec. B. Adamczewski, *Retelling the Law. Genesis, Exodus-Numbers, and Samuel-Kings as Sequential Hypertextual Reworkings* (Frankfurt am Main: Peter Lang, 2012), *AK* 159/3 (2012) 604-609.
73. Pikor, W., rec. M. Münnich, *Reszef – bóg starożytnego Orientu* (Lublin: Wydawnictwo KUL, 2011), *BibAn* 3 (2013) 211-217.
74. Piwowar, A., rec. S. Kalinkowski, *Ἑλληνιστὶ εἰδέναι. Język grecki. Podręcznik dla studentów teologii* (Lingua Sacra; Warszawa: Verbinum, 2012), *BibAn* 3 (2013) 461-466.
75. Podeszwa, P., rec. M. Karczewski, *Reinterpretacja Księgi Rodzaju w Apokalipsie św. Jana* (Biblioteka Wydziału Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego 55; Olsztyn: UWM, 2010), *StWar* 49 (2012) 409-412.
76. Rambiert, A., rec. S. Bazyliński, *Wprowadzenie do studium Pisma Świętego* (Materiały Pomocnicze do Wykładów z Bibliistyki 9; Lublin: Wydawnictwo KUL, 2010), *SS* 16 (2012) 165-166.
77. Rosik, M., rec. B. Adamczewski, *Hypertextuality and Historicity in the Gospels* (European Studies in Theology, Philosophy and History of Religions 3; Frankfurt am Main – Berlin – Bern – Bruxelles – New York – Oxford – Wien: Peter Lang, 2013), *Życie Konsekrowane* 5 (2013) 131-132.
78. Rosik, M., rec. D. Iwański, *Wstawiennictwo aniołów w Księdze Henocha (1 Hen)* (Scripta Theologica Thoruniensia 15; Toruń: Wydawnictwo Naukowe UMK, 2011), *Perspectiva* 12/1 (2013) 243-246.
79. Rosik, M., rec. J. Lemański, „Niech przyjdzie do mnie, a dowie się, że jest prorok w Izraelu” (2 Krl 5,8b). Wprowadzenie do profetyzmu starotestamentalnego, I: Profetyzm przedklasyczny. Prorocy więksi (Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2012), *Perspectiva* 12/1 (2013) 247-248.

80. Rosik, M., rec. J. Lemański, *Księga Rodzaju*. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz. Rozdziały 1–11 (NKB.ST I/1; Częstochowa: Pallottinum, 2013), *Życie Konsekrowane* 5 (2013) 133-135.
81. Rosik, M., rec. S. Torbus (red.), *Perspektywy biblijne* („Theologica Wratislaviensia”, 2011), *SS* 16 (2012) 167-169.
82. Sikora, A.R., rec. A. Paciorek, *Kim On jest?* Pytania o Jezusa z Nazaretu (Częstochowa: Edycja św. Pawła, 2013), ⇒ 6: 612-614.
83. Slawik, J., rec. A.P. Kluczyński, „*Księżę Pokoju*” (*Iz 9,5*). Obraz monarchii izraelskiej w księgach prorockich Starego Testamentu (Warszawa: ChAT, 2012), *RT ChAT* 54/1-2 (2012) 249-256.
84. Slawik, J., rec. M. Rosik (red.), *Teologia Starego Testamentu* (Wrocław: TUM, 2011) I-IV, *RT ChAT* 54/1-2 (2012) 257-282.
85. Stasiak, S., rec. A. Kuśmirek, *Balaam i jego wyrocznie (Lb 22-24) w tradycji targumicznej* (Rozprawy i Studia Biblijne 42; Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”, 2011), *Perspectiva* 12/1 (2013) 236-240.
86. Stasiak, S., rec. R. Pietkiewicz, *W poszukiwaniu „szczyrego słowa Bożego”*. Recepcja zachodnioeuropejskiej hebraistyki w studiach chrześcijańskich w Rzeczypospolitej doby renesansu (Rozprawy Naukowe PWT 86; Wrocław: PWT, 2011), *Perspectiva* 12/1 (2013) 251-254.
87. Szczerbiński, W., rec. A.J. Heschel, *Heavenly Torah: as Refracted Through the Generations* (red. i tł. G. Tucker – L. Levin) (New York – London: Continuum, 2010), *SG* 26 (2012) 318-325.
88. Sztuk, D., rec. R. Meynet, *La Lettera ai Galati* (Bologna: Centro Editoriale Dehoniano, 2012), *Sem* 33 (2013) 423-425.
89. Szwarc, K., rec. B. Sesbüé, *Ewangelia i tradycja* (tł. A. Kuryś) (Alfa i Omega 28; Poznań: W Drodze, 2012), *WST* 25/1 (2012) 255-282.
90. Tronina, A., rec. A. Paciorek, *Przypowieści Jezusa*. Wprowadzenie i objaśnienie (Częstochowa: Edycja św. Pawła, 2013), *Veritati et Caritati* 1 (2013) 376-377.
91. Tronina, A., rec. A.R. Sikora, „*Zobaczył i uwierzył*” (*J 20,8*). Droga wiary umiłowanego ucznia Jezusa w ujęciu egzegezy teologicznej („Studia i Materiały” 150; Poznań: Wydawnictwo Wydziału Teologicznego UAM, 2012), ⇒ 6: 589-591.
92. Tronina, A., rec. J. Kochel – Z. Marek, *Pedagogika biblijna w katechezie* (Kraków: Wydawnictwo WAM, 2012), ⇒ 6: 592-593.
93. Wilk, J., rec. S. Stasiak, *Jezus panem szabat*. Studium egzegetyczno-teologiczne Łk 6,1-5 (Legnica: Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Legnickiej, 2012), *Perspectiva* 12/1 (2013) 255-256.
94. Woźniak, J., rec. H. Frey-Anthes, *Unheilmächte und Schutzgenien, Antiwesen und Grenzgänger*. Vostellungen von Dämonen in alten Israel (Fribourg: Academic Press; Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2007), *RBL* 65/4 (2012) 379-380.
95. Wróbel, M.S., rec. A. Kuśmirek, *Balaam i jego wyrocznie (Lb 22-24) w tradycji targumicznej* (Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”, 2011), *BibAn* 3 (2013) 223-226.
96. Wróbel, M.S., rec. A. Witmer, *Jesus, the Galilean Exorcist. His Exorcisms in Social and Political Context* (London: T&T Clark International, 2012), *BibAn* 3 (2013) 219-222.
97. Wróbel, M.S., rec. P. Schäfer, *The Jewish Jesus. How Judaism and Christianity Shaped Each Other* (Princeton – Oxford: Princeton University Press, 2012), *BibAn* 3/2 (2013) 495-498.

Polska bibliografia biblijna za lata 2012–2013

98. Zaklukiewicz, T., rec. J. Flis, *Vater unser in Himmel. Tiefsinnige Schönheit des Herren- und Kirchengebotes* (St. Pölten – Stettin: Verlag Berger, 2011), *RBL* 65/4 (2012) 380-382.
99. Załęski, J., rec. N. Baumert (red.), *Nomos und andere Vorarbeiten zur Reihe „Paulus neu gelesen“* (Forschung zur Bibel 122; Würzburg: Echter Verlag, 2010), *WST* 25/1 (2012) 273-278.
100. Załęski, J., rec. M. Parchem, *Obraz Boga w pismach apokaliptycznych okresu Drugiej Świątyni* (Biblica et Judica 1; Bydgoszcz: KR D, 2013), *WST* 26/1 (2013) 354-358.

Część czwarta: sprawozdania

1. Briks, P. – Korzec, C., „Sprawozdanie z IX Walnego Zebrania Stowarzyszenia Bibliistów Polskich oraz 50. Sympozjum Bibliistów Polskich (Warszawa, 18–20 września 2012)”, *SBO* 4 (2012) 213-223.
2. Briks, P., „Dzieje bibliistyki polskiej na Pomorzu Zachodnim, Środkowym i Ziemi Lubuskiej”, *ZNSBP* 10 (2013) 501-513.
3. Chrostowski, W., „*Księga Aggeusza – orędzie, interpretacja, recepcja*. VI Konferencja naukowa *Interpretacja Pisma Świętego*, UKSW, Warszawa, 8 V 2012”, *CT* 82/4 (2012) 7-10.
4. Chrostowski, W., „Pięćdziesiąt sympozjów bibliistów polskich – bilans i perspektywy”, *ZNSBP* 10 (2013) 289-319.
5. Jezierska, E., „Sprawozdanie z sympozjum *Kościół domem budowanym przez miłość*, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Lublin 22 marca 2012”, *WPT* 20 (2012) 183-184.
6. Kot, P., „Sprawozdanie z międzynarodowego Seminarium Naukowego pt. *Literatura Janowa (Ewangelia, Listy i Apokalipsa)* w Papieskim Instytucie Biblijnym (Rzym, 21–25.01.2013), *Perspectiva* 12/1 (2013) 263-265.
7. Kotecki, D., „Studium Pisma Świętego na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (2001–2012)”, *ZNSBP* 10 (2013) 456-468.
8. Kowalski, M., „Doctorate *Honoris Causa* for H. E. Cardinal Gianfranco Ravasi (The John Paul II Catholic University of Lublin, September 27th 2012)”, *BibAn* 3 (2013) 243-245.
9. Kowalski, M., „Działalność Instytutu Nauk Biblijnych w roku akademickim 2011/2012”, *BibAn* 3 (2013) 227-242.
10. Kowalski, M., „Report from the 8th International Biblical Conference, *From the Faith of Abraham to the Faith of the Church* (The John Paul II Catholic University of Lublin, 18–19 October 2012)”, *BibAn* 3 (2013) 247-251.
11. Kręcidło, J., „Wkład środowiska bibliistów warszawskich w dzieło odnowy biblijnej w Polsce”, *ZNSBP* 10 (2013) 387-419.
12. Kucharski, J., „III Ogólnopolski Tydzień Biblijny w diecezji radomskiej”, *Kronika Diecezji Radomskiej* 21/1 (2012) 119-122.
13. Kucharski, J., „Przebieg IV Ogólnopolskiego Tygodnia Biblijnego w diecezji radomskiej”, *Kronika Diecezji Radomskiej* 21/3-4 (2012) 420-425.
14. Kusz, T., „Wkład bibliistów (archi)diecezji katowickiej”, *ZNSBP* 10 (2013) 470-487.
15. Łabuda, P., „Sprawozdanie z Sympozjum biblijnego *Wokół Verbum Domini* (Tarnów, 24 listopada 2011 roku)”, *TST* 31/1 (2012) 133-134.

16. Majewski, M., „IX Walne Zebranie Stowarzyszenia Bibliistów Polskich oraz 50. Sympozjum Bibliistów Polskich (Warszawa, 18–20 września 2012)”, *RBL* 65/4 (2012) 368-369.
17. Nawrot, J., „Wkład środowiska bibliistów poznańskich w dzieło odnowy posoborowej”, *ZNSBP* 10 (2013) 421-453.
18. Niesiołowski-Spanò, Ł., „Sprawozdanie z VII Sympozjum Starożytna Palestyna/Izrael: «Kobiece – Męskie» (Warszawa, 24–26 września 2012)”, *SBO* 4 (2012) 231-233.
19. Pietkiewicz, R., „*Biblia Jakuba Wujka w życiu i kulturze narodu polskiego*. Sesja naukowa zorganizowana przez Polską Akademię Nauk Oddział w Poznaniu oraz Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 25 października 2012 r.”, *CT* 82/4 (2012) 193-197.
20. Pietkiewicz, R., „IX Walne Zebranie Stowarzyszenia Bibliistów Polskich. 50. Sympozjum Bibliistów Polskich, Warszawa 18–20 września 2012 r.”, *AK* 159/3 (2012) 601-603.
21. Rosik, M., „Sprawozdanie z posiedzenia Sekcji Bibliijnej Komisji Nauki Wiary przy Konferencji Episkopatu Polski, Wrocław 2012”, *SS* 16 (2012) 170-171.
22. Sikora, A.R., „*Biblistyka. Sprawozdanie ze spotkania sekcijnego*. Kongres Teologów Polskich, Poznań 13–16 września 2010”, *Między sensem a bezsensem ludzkiej egzystencji*. Teologiczna odpowiedź na fundamentalne pytania współczesnego człowieka (red. B. Kochaniewicz) (Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Wydział Teologiczny, 2012) 391-396.
23. Strzałkowska, B., „Wystawa: *Herod the Great: King's Final Journey*, Muzeum Izraela w Jerozolimie, 13 II – 5 X 2013”, *CT* 83/2 (2013) 217-220.
24. Szmajdziński, M., „«Złote» Sympozjum Bibliistów Polskich. Sprawozdanie z 50. Sympozjum Bibliistów Polskich (Warszawa, 18–20.09.2012)”, *StLov* 14 (2012) 347-350.
25. Szmajdziński, M., „Komunikat z sympozjum «Księga Nahuma – orędzie, interpretacja i recepcja» (UKSW, Warszawa, 10 maja 2011)”, *SBO* 4 (2012) 209-211.
26. Szmajdziński, M., „Sprawozdanie z IV Kolokwium Orfickich (Nieborów, 3–6 października 2012)”, *SBO* 4 (2012) 235-237.
27. Szmajdziński, M., „Sprawozdanie z Sympozjum «Kościół domem budowanym przez miłość (por. 1 Kor 8,1)» (Lublin, 22 marca 2012)”, *SBO* 4 (2012) 225-230.
28. Tomaszewski, T., „Sprawozdanie z sesji popularnonaukowej «Od wiary Abrahama do wiary Kościoła» (Koszalin, 13 kwietnia 2013)”, *StKKoł* 20 (2013) 353-355.
29. Tomaszewski, T., „Sprawozdanie z sesji popularnonaukowej «Apokalipsa – księga (tylko) o końcu świata?» (Koszalin, 28 kwietnia 2012)”, *StKKoł* 19 (2012) 201-202.
30. Urbanek, B., „Sprawozdanie z VIII Międzynarodowych Jesiennych Dni Biblijnych «Od wiary Abrahama do wiary Kościoła», zorganizowanych przez Instytut Nauk Biblijnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II”, *StGd* 31 (2012) 446-451.
31. Witczyk, H., „Wkład bibliistów polskich w posoborowe studium Pisma Świętego”, *ZNSBP* 10 (2013) 321-344.
32. Ziąja, K., „Wkład bibliistów środowiska opolskiego w rozwój biblistyki w Polsce”, *ZNSBP* 10 (2013) 489-500.